

Uppföljning av risk- och sårbarhetsanalyser

Resultatredovisning från en enkätundersökning genomförd 2019

Lovisa Mickelsson

Lovisa Mickelsson

Uppföljning av risk- och sårbarhetsanalyser

Resultatredovisning från en enkätundersökning genomförd
2019

Titel	Uppföljning av risk- och sårbarhetsanalyser– Resultatredovisning från en enkätundersökning genomförd 2019
Title	Evaluation of Risk and Vulnerability Assessments – Result report from survey conducted in 2019
Rapportnummer	FOI-R--4803--SE
Månad	Januari
Utgivningsår	2020
Antal sidor	63
ISSN	1650-1942
Kund	Justitiedepartementet
Forskningsområde	Krisberedskap och civilt försvar
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnummer	A1190806
Godkänd av	Lars Höstbeck
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild/Cover: Shutterstock/Cosma

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

Risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) infördes i början av 2000-talet och har sedan dess utgjort en viktig del av arbetet med Sveriges krisberedskap. På uppdrag av Regeringskansliet/Justitiedepartementet har FOI under 2019 genomfört en uppföljande studie av införandet av RSA. I rapporten redovisas enkätresultat från en totalundersökning som FOI genomförde tillsammans med Statistiska centralbyrån (SCB) under 2019. Enkäten syftade till att kartlägga och utvärdera vad aktörerna som arbetar med RSA anser att nyttan är med RSA och huruvida RSA leder till den önskade effekt och utveckling som krisberedskapssystemet är i behov av. Rapporten redovisar deskriptiv data för frågorna som ingick i enkäten: bakgrundsfrågor, frågor om arbetet med RSA samt frågor om rapporteringen av RSA. Rapporten kan läsas som ett fördjupat underlag till huvudrapporten för studien "Kunskap för beredskap: Vad har risk-och sårbarhetsanalys gett för effekt hittills och hur kan nyttan öka?" som ges ut av FOI samtidigt som denna rapport.

Nyckelord: RSA, risk- och sårbarhetsanalys, enkätundersökning, utvärdering, uppföljning, krisberedskap

Summary

Since the beginning of the 2000s all Swedish authorities, municipalities and county councils have been mandated to carry out Risk and Vulnerability Assessments (RVA). The work with conducting RVA's is important for the Swedish crisis management system. During 2019 FOI has conducted a commissioned research project for the Ministry of Justice, aiming to evaluate the introduction of RVA's. This report presents the results of a survey that FOI conducted together with Statistics Sweden (SCB) in 2019. The survey aimed at identifying and evaluating what practitioners working with RVA consider to be the benefits with RVA's and whether the work leads to the desired action and development the crisis management system is in need of. The report presents descriptive data for the survey questions: background questions, questions about the work with RSA and questions about reporting RVA. The report can be read as an in-depth additional documentation to the main report issued by FOI in 2020 "Knowledge for contingency planning: What effects have Risk and Vulnerability Analysis generated so far and how could its usefulness increase?".

Keywords: RSA, Risk and Vulnerability Assessment, survey, evaluation, monitoring, emergency preparedness

Förord

Denna rapport redovisar en enkätundersökning som FOI har utfört inom ramen för en studie om risk- och sårbarhetsanalys på uppdrag av Regeringskansliet (Justitiedepartementet). Studien ingår i det större projektet Samhällets beredskap för kris och krig (SABEK), som utgör en del av Regeringskansliets inriktning till FOI avseende Säkerhets- och försvarspolitisk forskning och analys (SOFFA). I projektgruppen för studien har utöver författaren även Camilla Eriksson, Carl Denward och Vidar Hedtjärn Swaling ingått.

Projektgruppen vill tacka alla som har tagit sig tid att besvara enkäten. Ett tack även till de som har bidragit på olika sätt under enkätprocessen. Ett extra stort tack till Peter Bäckström för kvalitetsgranskning av rapporten samt stöd med att utforma tabeller och grafer.

Camilla Eriksson
Projektledare
Januari 2020

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	7
2	Metod	8
2.1	Population	8
2.2	Framtagande och distribution av enkät.....	8
2.3	Svarsfrekvens och bortfall.....	9
2.4	Upplägg för redovisning av resultat	11
2.5	Metoddiskussion	11
3	Redovisning av resultat.....	13
3.1	Vilka arbetar med risk- och sårbarhetsanalys?	13
3.2	Uppfattningar om arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.....	23
3.3	Uppfattningar om rapporteringen av risk- och sårbarhetsanalys	37
4	Avslutande diskussion	47
5	Referenser.....	49
	Bilaga 1 – E-postutskick för insamling av kontaktuppgifter.....	50
	Bilaga 2 – Missiv	51
	Bilaga 3 – Enkätformulär.....	52

1 Inledning

Alla statliga myndigheter, kommuner och regioner är sedan början av 2000-talet ålagda att genomföra risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Enligt förordning (2015:1052), om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap,¹ ska alla kommuner, regioner och bevakningsansvariga myndigheter rapportera in sin RSA ytterst till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).² MSB har även enligt förordningen möjlighet att efterfråga att ytterligare statliga myndigheter ska rapportera in sin RSA. MSB sammanställer i sin tur den svenska nationella risk- och förmågebedömningen (NRFB) som överlämnas till regeringen årligen. Hur ofta organisationerna är ålagda att rapportera varierar men det får inte gå längre än fyra år enligt nuvarande förordning. Sammanlagt rapporterar 290 kommuner, 21 regioner, 21 länsstyrelser och 25 nationellt bevakningsansvariga myndigheter (i sin helhet 357 aktörer) in RSA till MSB. Enligt MSB (2018) är syftet med RSA att:

- ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga,
- ge underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda,
- ge underlag för samhällsplanering,
- bidra till en riskbild för hela samhället.

I den här rapporten benämns arbetet med att göra en RSA och att redovisa en RSA för RSA-systemet. RSA-systemet har, som kan utläsas av MSB:s angivna syften ovan, en viktig funktion i Sveriges krisberedskap. RSA-systemet förväntas utgöra ett viktigt underlag för beslutsfattande inom krisberedskapen och för utveckling av beredskap. Det frambringar en viktig fråga - hur välfungerande är systemet?

År 2019 fick Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i uppdrag av Regeringskansliet/Justitiedepartementet att genomföra en uppföljande studie av RSA-systemet. Syftet med den här rapporten är att redovisa enkätresultat från en totalundersökning som FOI genomförde tillsammans med Statistiska centralbyrån (SCB) under 2019. Enkäten avsåg att kartlägga och utvärdera vad aktörerna i RSA-systemet anser vara nyttan med systemet och huruvida systemet leder till den önskade effekt som är nödvändig för ett välfungerande arbete med krisberedskap i Sverige. Enkäten riktade sig till respondenter som arbetar med RSA vid alla kommuner, regioner, länsstyrelser och bevakningsansvariga myndigheter samt de tillfälligt rapporterings-skyldiga myndigheterna (i rapporten benämnt som övriga myndigheter) under 2018 – sammanlagt 374 aktörer.³ Den här rapporten är tänkt att läsas som ett fördjupande underlag till huvudrapporten för den uppföljande studien "Kunskap för beredskap: Vad har risk- och sårbarhetsanalys gett för effekt hittills och hur kan nyttan öka?", som ges ut av FOI parallellt med denna rapport.⁴ Enkätundersökningen utgör det mest omfattande insamlade materialet för huvudrapporten varför en närmare redovisning av metod och resultat görs i föreliggande rapport.

Den första delen av rapporten innehåller en metodbeskrivning för enkätundersökningen samt en metoddiskussion. I kapitel 3 återfinns resultatredovisningen av enkäten. Kapitel 3.1 presenterar bakgrundsvariablerna, 3.2 respondenternas åsikter om arbetet med RSA och 3.3 går igenom uppfattningar beträffande rapporteringen av RSA. I kapitel 4 återfinns en avslutande diskussion.

¹Regeringskansliets rättsdatabaser (2015). Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. <http://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2015:1052> [hämtad 2019-11-14]

²Kommunerna rapporterar till länsstyrelsen som sedan rapporterat till MSB. Regionerna rapporterar till Socialstyrelsen som sedan rapporterar vidare till MSB.

³Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2017). Beslut om redovisning av risk- och sårbarhetsanalyser för år 2018. Diariernr: 2017-8923.

⁴Eriksson C., Denward C., Mickelsson L. & Hedtjær Swaling V. (2020). Kunskap för beredskap: Vad har risk- och sårbarhetsanalys gett för effekt hittills och hur kan nyttan öka? FOI-R--4804-SE. Stockholm, Totalförsvarets forskningsinstitut.

2 Metod

I det här kapitlet ges en redogörelse för de val och överväganden som har gjorts när det gäller metod under arbetet med enkätundersökningen. Nedan följer en beskrivning av population, framtagandeprocess och distribution av enkäten, svarsfrekvens och bortfall, upplägg för redovisning av resultat samt en metoddiskussion.

En kvantitativ totalundersökning valdes eftersom det tidigare inte har genomförts någon heltäckande studie eller uppföljning av alla aktörer som finns med i systemet. En totalundersökning tillåter en högre grad av generalisering för aktörernas uppfattningar om systemet än vad tidigare liknande kvalitativa studier har kunnat ge.⁵

2.1 Population

Enkäten riktade sig till de som arbetar med RSA vid alla bevakningsansvariga myndigheter,⁶ alla tillfälligt rapporteringsskyldiga myndigheter (i rapporten benämnt som övriga myndigheter) under 2018,⁷ alla länsstyrelser, alla regioner och alla kommuner – sammantaget 374 respondenter en för varje organisation. Enkätundersökningens population är de myndigheter som arbetar med risk- och sårbarhetsanalys och rapportering av RSA där varje organisation har fått utse en att svara för organisationen.⁸ Att undersöka gruppens uppfattningar av hur väl systemet fungerar kan inte anses uttömmande, utan ska ses som en del av att undersöka hur välfungerande RSA-systemet är.

Undersökningen har inte ställt krav på hur stor erfarenhet respondenterna ska ha för att få besvara enkäten, utan enbart att de arbetar i vad FOI:s projektgrupp refererar till som RSA-systemet. Det innebär att vissa respondenter kanske personligen aldrig hade rapporterat in arbetet med RSA vid tidpunkten för enkätbesvarandet. Det finns inget krav att organisationer som ska rapportera till annan organisation behöver ha en dedikerad person som arbetar med RSA. Det skulle med andra ord kunna skilja sig från år till år vem eller vilka i organisationen som arbetar med RSA.

Med detta i åtanke är det projektets uppfattning att en totalundersökning har genomförts då hela populationen vid undersökningstillfället fick möjlighet att delta i enkätundersökningen.

2.2 Framtagande och distribution av enkät

Processen att utforma enkäten genomfördes i flera steg. FOI:s projektgrupp⁹ har ansvarat för att utforma enkätfrågorna och har anlitat Statistiska Centralbyrån, SCB, för att kvalitetssäkra enkätens metod samt för att distribuera och samla in enkätsvaren.

I det första ledet med att skapa enkäten genomfördes flera workshoppar inom projektgruppen där frågor till det övergripande syftet att göra en uppföljning av RSA-systemet diskuterades för att sedan leda till ett utkast av enkätfrågor. Enkäten har sedan genomgått en intern och extern remiss där en expertgrupp av totalt 13 företrädare för olika aktörer, med omfattande erfarenhet av arbete med och utveckling av RSA, deltagit. Av dessa tolv kom fyra personer från FOI, en från Region Skåne, en från Region Uppsala, två från MSB, en från Malmö stad, en från Svenska

⁵ Powner, Leanne C. (2015 ss. 98-99). *Empirical Research and Writing: A Political Science Student's Practical Guide*. Thousand Oaks, CQ Press, an imprint of SAGE.

⁶ Kategorin bevakningsansvariga myndigheter avser nationella bevakningsansvariga myndigheter exklusive länsstyrelserna som redovisas för sig.

⁷ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2017). Beslut om redovisning av risk- och sårbarhetsanalyser för år 2018. Diariennr: 2017-8923.

⁸ Samtliga myndigheter under staten ska enligt förordning (2015:1052) arbeta med RSA men enbart ett mindre urval ska rapportera densamma. De som inte rapporterar RSA har inte betraktats som ingående i samma population eftersom de enligt förordningen bara arbetar med en del i systemet och inte både arbetet med RSA och rapporteringen av RSA. De som ska redovisa sin RSA betraktas som särskilt viktiga för Sveriges krisberedskap av regeringen och MSB därför har bedömningen gjorts att de som inte rapporterar in sin RSA också är mindre viktiga för syftet med studien.

⁹ I projektgruppen för studien på FOI har utöver författaren även Camilla Eriksson, Carl Denward och Vidar Hedtjärn Swaling ingått.

kraftnät samt tre från länsstyrelser, varav en från Länsstyrelsen i Östergötland, en från Länsstyrelsen i Uppsala samt en från Länsstyrelsen i Skåne. Deltagarna i expertgruppen gav återkoppling på utformningen av enkäten individuellt. Återkopplingen togs om hand av projektgruppen varpå ett andra utkast av enkätfrågor upprättades.

I ett tredje steg skickades enkäten till SCB för att genomgå en mätteknisk granskning. Granskningen är en djupgående analys av frågeblankettens disposition, frågor och svarsalternativ.¹⁰ Efter den granskningen genomfördes en ytterligare revidering av enkäten. Statliga myndigheter har skyldighet att samråda med Sveriges kommuner och regioner (SKR)¹¹ vid statistikinsamling från kommuner eller regioner. Efter att projektgruppen hade omhändertagit SCB:s mättekniska granskning och ett tredje utkast av enkätfrågor hade färdigställts, skickades detta till SKR för samråd. SKL:s synpunkter genererade det slutgiltiga enkätformuläret som redovisas i bilaga 3.

Insamling av e-postadresser till respondenter skedde i början av 2019 genom att sända e-post till registraturen för respektive organisation. I e-posten redovisades uppdraget, som FOI hade åtagit sig, från Regeringskansliet/Justitiedepartementet. Registraturen ombads att identifiera rätt person inom organisationen som arbetar med RSA-frågor (se bilaga 1). Viss handpåläggning gjordes för att finna en mottagande adress till samtliga organisationer i form av påringning till respektive växelfunktion.

Enkätundersökningen skickades ut av SCB den 20 maj 2019 till 374 respondenter som en enkätundersökning online med ett medföljande missiv som hade tagits fram tillsammans av SCB och FOI (se bilaga 2). Insamlingen och all administration under tiden enkäten var öppen förvaltades av SCB. Enkäten stängdes den 16 september 2019 och sammanlagt utgick tre påminnelser elektroniskt via SCB under perioden. Enkäten bestod av 51 numrerade frågor. Med delfrågor uppgick det totala antalet frågor till 107. Enkäten var frivillig att besvara och det var möjligt att klicka sig vidare i online-verktyget utan att besvara en specifik fråga. När enkäten stängdes genomfördes en sista kvalitetskontroll av SCB genom frekvenstabeller för att säkerhetsställa att det bara fanns valida värden i resultatet.¹² FOI fick sedan resultatet levererat i en Excelfil för bearbetning och analys.

2.3 Svarsfrekvens och bortfall

Av 374 respondenter besvarades enkäten av 232 stycken vilket ger en sammanlagd svarsfrekvens på 62 procent, se tabell 2.3.1. Svarsfrekvensen är särskilt hög bland respondenter på länsstyrelser och bevakningsansvariga myndigheter. Av de 232 respondenterna är 172 anställda vid en kommun i Sverige, vilket betyder att de utgör sammanlagt 74 procent av respondenterna som svarade på enkäten.

Tabell 2.3.1. Sammanställning av svarsfrekvens för de olika organisationerna angett i antal och andel.

Typ av organisation	Antal i population	Antal svar	Svarsfrekvens
Bevakningsansvarig myndighet	25	18	72
Övrig myndighet	17	11	65
Länsstyrelse	21	19	91
Region	21	12	57
Kommun	290	172	59
Totalt	374	232	62

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

¹⁰ Statistiska centralbyrån (2019 s.3). Risk- och sårbarhetsanalys – 15 år senare: Teknisk rapport – en beskrivning av genomförande och metoder.

¹¹ SKR har tidigare hetat Sveriges kommuner och landsting (SKL).

¹² Statistiska centralbyrån (2019 s.5).

Bortfallet är högst bland kommuner och regioner. Av de 118 kommuner som inte har svarat är det kommuner i Kalmar län, Blekinge län och Jämtlands län som framförallt utmärker sig i låg svarsfrekvens (se tabell 2.3.2). Geografiskt är dessa kommuner utspridda och det kan därför inte anses att det är ett systematiskt bortfall bland särskilda områden i Sverige. När det kommer till storlek på kommunen finns ingen tendens att specifika typer av kommuner skulle ha valt att inte besvara enkäten (se tabell 2.3.3).

En del respondenter från kommunerna har kontaktat SCB eller FOI under tiden enkäten varit öppen och meddelat att de svarat en gång på enkäten men att de arbetar för flera kommuner med RSA. SCB och FOI:s projektgrupp har då bett respondenten besvara enkäten igen för att höja svarsfrekvensen. I slutändan kan de personer som arbetar vid flera organisationer ha valt att inte besvara enkäten mer än en gång. Detta kan ha dragit ner svarsfrekvensen i viss utsträckning men det är omöjligt att fastställa i hur hög grad detta är orsak till bortfall.

Det partiella bortfallet, dvs. när respondenten av olika skäl har valt att inte besvara en fråga, varierar för de allra flesta frågorna mellan noll och två procent. Ett undantag är fritextsvaren där det finns en högre andel partiella bortfall (se bilaga 3 för enkätfrågor).¹³

Tabell 2.3.2. Sammanställning av svarsfrekvensbortfall bland kommuner fördelat efter län angett i antal och andel.

Län	Antal totalt	Antal svar	Svarsfrekvens
Stockholms län	26	15	58
Uppsala län	8	6	75
Södermanlands län	9	6	67
Östergötlands län	13	9	69
Jönköpings län	13	8	62
Kronobergs län	8	5	63
Kalmar län	12	4	33
Gotlands län	1	1	100
Blekinge län	5	2	40
Skåne län	33	20	61
Hallands län	6	4	67
Västra Götalands län	49	27	55
Värmlands län	16	12	75
Örebro län	12	6	50
Västmanlands län	10	5	50
Dalarnas län	15	10	67
Gävleborgs län	10	8	80
Västernorrlands län	7	5	71
Jämtlands län	8	3	38
Västerbottens län	15	8	53
Norrbottnens län	14	8	57
Totalt	290	172	59

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys.

¹³ Statistiska centralbyrån (2019 s.5).

Tabell 2.3.3. Sammanställning av svarsfrekvensbortfall bland olika typer av kommuner¹⁴ fördelat efter storlek angett i antal och andel.

Typ av kommun	Antal totalt	Antal svar	Svarsfrekvens
Storstäder och storstadsnära kommuner	46	26	57
Större städer och kommuner nära större stad	108	71	66
Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	136	75	55
<i>Totalt</i>	290	172	59

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys.

2.4 Upplägg för redovisning av resultat

Resultatet redovisas med hjälp av tabeller och stapeldiagram och sammanfattande texter som hör samman med tabellerna och diagrammen. I resultatredovisningen presenteras oviktad deskriptiv data för totalen. Några frågor redovisas även uppdelat på typ av organisation för att tydligare se skillnader mellan respondenterna vid respektive organisation. Resultatet är redovisat genom andelar eller antal och det framgår i eller vid varje tabell och stapeldiagram hur många som har svarat på respektive fråga. I varje figurtext framgår vilken fråga som redovisas. Frågorna återfinns i bilaga 3.

All bearbetning av data har genomförts i Stata version 15.1 och Excel. Fritextfrågor, både större och mindre, redovisas inte i den här rapporten utan har varit stöd i huvudrapportens analys. Notera att på grund av att avrundning till närmaste heltal har gjorts summerar den relativa frekvensen inte alltid till 100. Svensk avrundning har använts, det vill säga att alla tal under 0,5 avrundas nedåt och alla tal som är 0,5 eller över avrundas uppåt.

2.5 Metoddiskussion

Även om enkätundersökningar online generellt är behäftade med en risk om lågt deltagande,¹⁵ ansåg projektgruppen, efter konsultation med SCB, att direktinmatning från respondenterna själva var att föredra med hänsyn till enkätens omfattning och antal respondenter. Dessutom har en riktad enkät direkt till den som arbetar med RSA gjort att under- och övertäckning¹⁶ gällande målpopulationen har minskats; inget äldre register har använts och enkäten har skickats direkt till personerna som arbetar med RSA i respektive organisation.¹⁷

En viktig fråga är hur bortfallet på 38 procent påverkar resultatet i en viss riktning. Det är svårt att utan kostsamma utvärderingsinsatser veta om resultaten som presenteras överskattar eller underskattar det sanna värdet. Slutsatser från enkätundersökningen bör därför dras med viss försiktighet. Frågan blir istället om det är skäligt att tro att uppfattningarna om RSA-systemet skiljer sig mellan de organisationers respondenter som har svarat och de som inte har svarat på enkätundersökningen.

Ett sätt att hantera bortfallet är att vikta enkätsvaren från de som har svarat på undersökningen så att svaren blir representativa för hela populationen. Det skulle ha varit möjligt att exempelvis vikta resultaten efter typ av organisation för att kompensera för bortfallet när redovisning av

¹⁴ Sveriges kommuner och landsting (2016). Kommungruppsindelning 2017: Omarbetning av Sveriges kommuner och landstings kommungruppsindelning.

¹⁵ Eljertsson, Göran (2014 s. 10). *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik*. Lund, Studentlitteratur AB.

¹⁶ Övertäckning innebär att respondenter som inte ingår i populationen får enkäten skickad till sig och undertäckning innebär att respondenter som ingår i populationen inte får enkäten skickad till sig. Se exempelvis Dahmström, Karin (2011 s. 69). *Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning*. Lund, Studentlitteratur AB.

¹⁷ Dahmström, Karin (2011 ss. 70-72). Se också Statistiska centralbyrån (2019 s.7).

resultat sker för den sammanlagda populationen. Vid redovisning av enkätresultaten i denna rapport används dock oviktade resultat. Anledningen till detta är att de frågor som anses särskilt viktiga för uppföljningen av RSA har redovisats uppdelat på organisation. Kontroller mot ett viktat resultat från SCB har dock gjorts och endast små avvikelser på totalnivå har kunnat upptäckas.

Vad det gäller validitet kan den begränsas av att RSA-systemet har många definitioner som kan tolkas olika av de människor som arbetar i systemet, likväl av de som arbetar på strategisk nivå med att utforma systemet. I huvudrapporten¹⁸ redogör författarna för komplexiteten i RSA-systemet utifrån att syftet med RSA har förändrats över tid och att det finns många uppfattningar om vad systemet är tänkt att leverera. För att minska risken för missförstånd och oklarheter har instruktioner som innehåller beskrivande definitioner eller klargöranden skrivits till vissa frågor och till olika delar av enkäten (se bilaga 3 med frågeblanketten). Med detta bedömer projektgruppen att validitetsproblem har motverkats, även om det är möjligt att missförstånd och oklarheter ändå har uppstått.¹⁹ SCB beskriver vidare i sin tekniska rapport på vilket sätt insamlingen online och bearbetningen av enkäten har minskat mätfel där uppgiftslämnaren exempelvis har missförstått en fråga eftersom enkäten ändå är riktad till personer vilka arbetar med ämnet som enkäten berör.²⁰ För att öka reliabiliteten har SCB i ett första steg gjort kontroller när all data varit insamlad.²¹ Vidare har författaren kontrollerat inmatning mellan Stata och Excel. Dessutom har granskaren av rapporten gjort stickprov för den statistik som har presenterats i syfte att minska möjliga inmatningsfel.

¹⁸ Eriksson et al. (2020)

¹⁹ Exempelvis fråga 12 "Hur många personer ingår i gruppen som har i uppgift att arbeta med RSA i din organisation?" kan ha uppfattats olika beroende på hur respondenten definierar t.ex. "uppgift".

²⁰ Statistiska centralbyrån (2019 s.7).

²¹ Statistiska centralbyrån (2019 s.5).

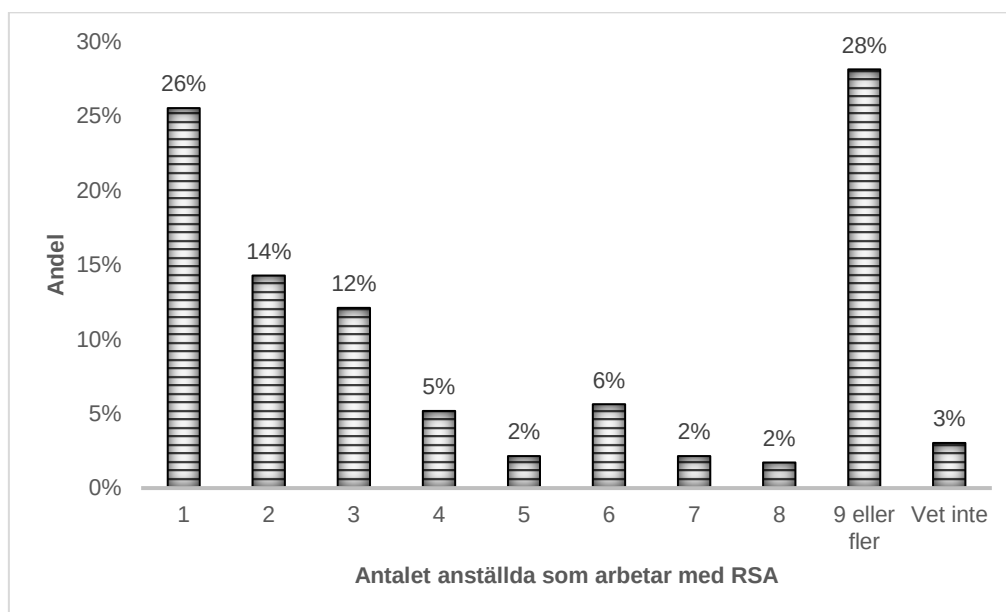
3 Redovisning av resultat

Resultatet redovisas i tre delavsnitt vilka speglar uppdelningen i den enkät som skickades ut till respondenterna: bakgrundsfrågor gällande respondenten och arbetsgruppen (del 1 och 2 i enkäten) som respondenten eventuellt arbetar i, arbetet med RSA (del 3) samt rapporteringen av RSA (del 4).

3.1 Vilka arbetar med risk- och sårbarhetsanalys?

I enkätundersökningen finns flera bakgrundsvariabler. Dessa redovisas kortfattat i det här avsnittet som en beskrivning av vilka som arbetade i RSA-systemet när enkäten genomfördes 2019. Då resultatredovisning sker för *arbetsgruppen* innebär det att respondenten från början har behövt ange hur många personer som ingår i gruppen. I en del fall finns dock ingen arbetsgrupp (se figur 3.1.1).

Cirka en fjärdedel av respondenterna är ensamma på i organisation med RSA-arbetet. Nästan 30 procent har svarat att det inom organisationen är 9 personer eller fler som arbetar med RSA (se figur 3.1.1 se även tabell 3.1.1 för uppdelning i typ av organisation). Enkätresultaten visar att nästan alla de som har besvarat enkäten är heltidsarbetande, omkring en fjärdedel har en chefsbefattning och nära hälften av respondenterna är kvinnor (se figur 3.1.2). Enkäten ställde också flera frågor till respondenten om dennes arbetsgrupp i de fall det är fler som arbetar med risk- och sårbarhetsanalyser. Respondenternas svar visar att det är en jämn könsfördelning i strax över 50 procent av arbetsgrupperna samt att det i mer än hälften av grupperna är personer mellan 30-50 år som är verksamma (se tabell 3.1.2).

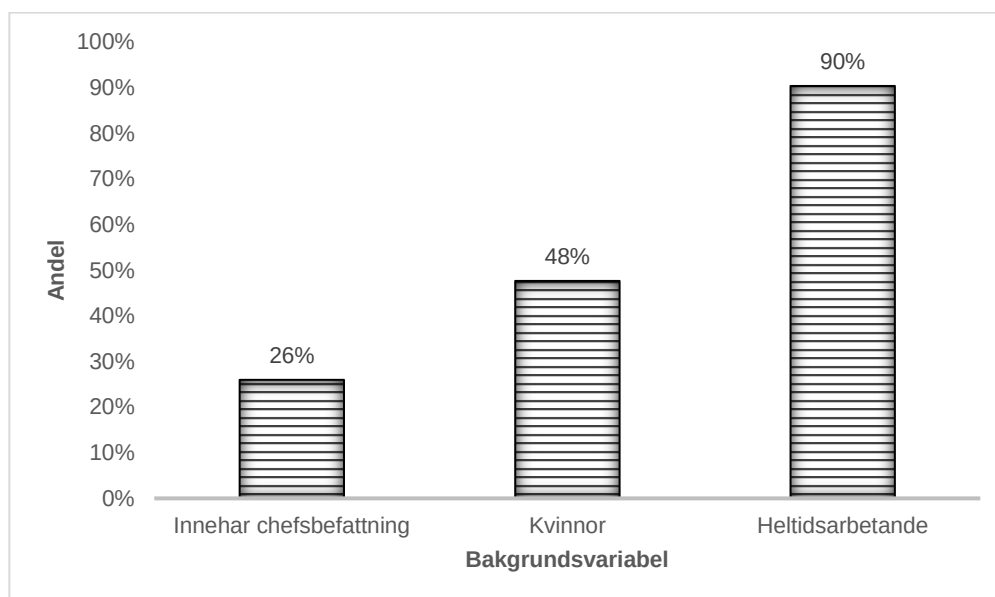
Figur 3.1.1. Andelen organisationer som har 1 eller upp till 9+ anställda som arbetar med RSA (fråga 12).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 231.

Tabell 3.1.1 Antal organisationer som har 1 eller upp till 9+ anställda som arbetar med RSA, fördelat på typ av organisation (fråga 12).

Antal anställda	Bevakningsansvarig myndighet	Övrig myndighet	Länsstyrelse	Region	Kommun	Totalt
1	1	3	8	1	46	59
2	3	2	0	5	23	33
3	2	2	3	5	16	28
4	0	1	2	0	9	12
5	2	1	2	0	0	5
6	2	1	1	0	9	13
7	0	0	0	0	5	5
8	0	0	1	0	3	4
9 eller fler	7	0	1	1	56	65
Vet inte	1	1	0	0	5	7
Totalt	18	11	18	12	172	231

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Figur 3.1.2. Andelen med chefsbefattning, andelen kvinnor bland respondenterna samt andelen heltidsarbetande (fråga 5, fråga 6 och fråga 1).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 231, 231, 229.

Tabell 3.1.2. Åldersfördelning och könsfördelning i gruppkonstellationer som överstiger 1 person som arbetar med RSA (fråga 13 och fråga 14).

Åldersfördelning i gruppen	Antal	Andel
Merparten är under 30 år	2	1
Merparten är mellan 30 och 50 år	102	59
Merparten är över 50 år	16	9
Det är en spridd åldersfördelning	41	24
Kan inte svara	11	6
Totalt	172	100
Könsfördelning i gruppen	Antal	Andel
Enbart kvinnor	4	2
Merparten är kvinnor	27	16
Ungefär lika många kvinnor som män	91	53
Merparten är män	29	17
Enbart män	12	7
Vet inte	9	5
Totalt	172	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Flera frågor i enkäten handlade om respondenternas erfarenhet och kompetens. Samhällsvetenskaplig utbildning är den mest förekommande. Cirka 40 procent har den bakgrunden och detta verkar i stort vara oberoende av vilken organisation respondenten arbetar i (se tabell 3.1.3 och tabell 3.1.4). Lite mer än hälften har svarat att de sammanlagt har en total arbetslivserfarenhet på 21 år eller mer (se figur 3.1.3). Antal år de svarande har arbetat inom nuvarande organisation skiljer sig åt, omkring hälften har arbetat maximalt tre år och sedan är svaren fördelade över övriga intervall (se figur 3.1.4). På frågan om hur många år den med störst erfarenhet av arbetet med RSA har arbetat i gruppen har cirka 30 procent svarat att det är tio år eller mer (se tabell 3.1.5).

Närmare hälften av alla respondenter har svarat att de har ledarskapserfarenhet, strax över 40 procent av dessa inom säkerhetsskydd och drygt 30 procent inom informationssäkerhet. Nästan 30 procent av respondenterna har svarat att de inte har erfarenhet inom något av de områdena som enkäten har frågat om (se tabell 3.1.6). Resultatet visar också att många organisationer har erfarenhet av att gå upp i stabsläge under de senaste fem åren; det är bara bland de övriga myndigheterna som mindre än hälften har den erfarenheten (se tabell 3.1.7).

Tabell 3.1.3. Andelen och antal respondenter med respektive högsta uppnådda examen (fråga 9).

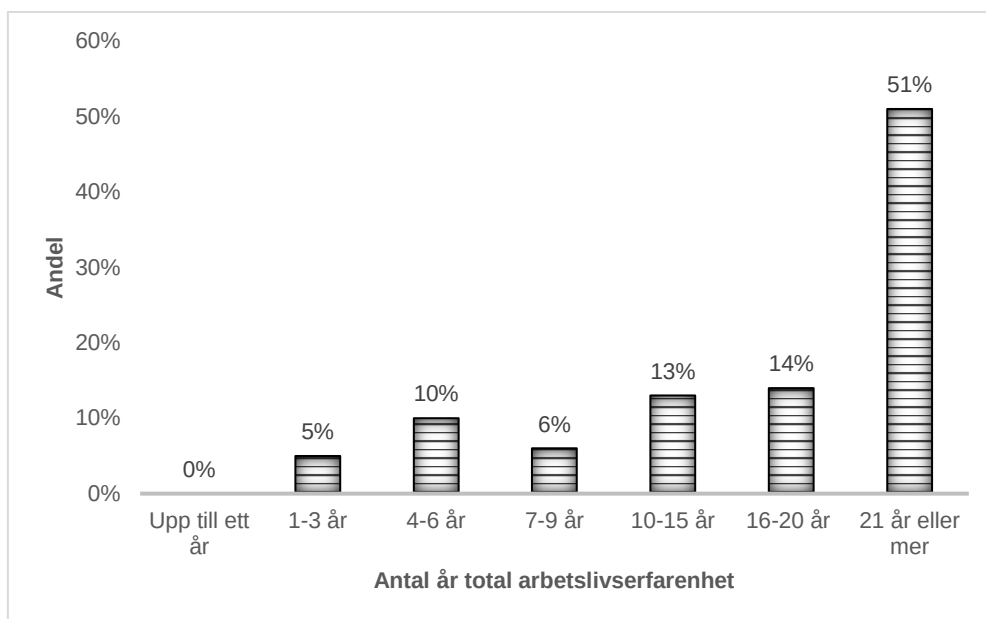
Examen	Antal	Andel
Gymnasieexamen	35	15
Examen i naturvetenskapligt ämne från universitet/högskola	12	5
Examen i samhällsvetenskapligt/humanistiskt ämne från universitet/högskola	89	39
Högskole- eller civilingenjörsexamen	38	17
Juristexamen	2	1
Officersexamen	9	4
Polisexamen	15	7
Annan	27	12
Saknar examen	3	1
Totalt	230	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetad av FOI.

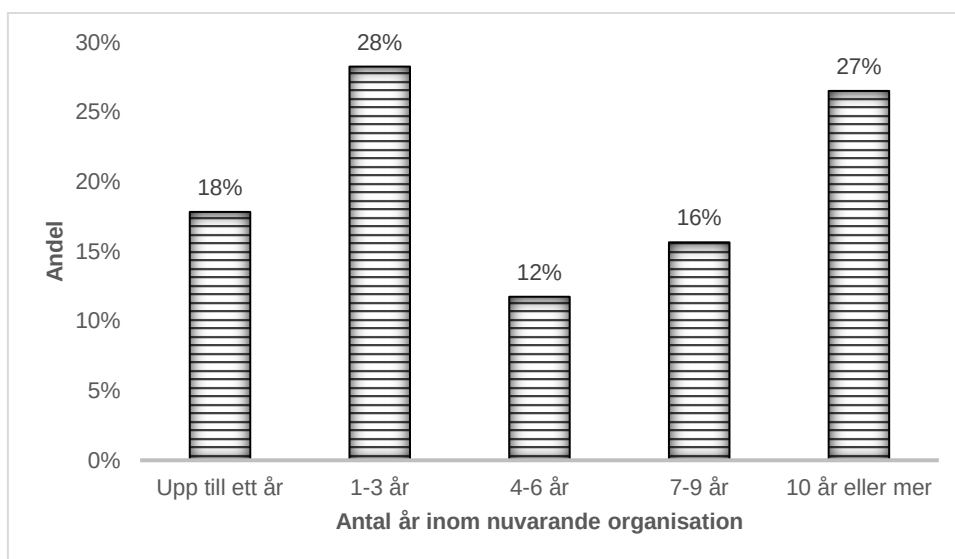
Tabell 3.1.4. Antalet respondenter med respektive högsta uppnådda examen, fördelat på typ av organisation (fråga 9).

Examen	Typ av organisation						Totalt
	Bevaknings- ansvarig myndighet	Övrig myndighet	Läns- styrelse	Region	Kommun		
Gymnasieexamen	1	1	0	0	33		35
Examen i naturvetenskapligt ämne från universitet/högskola	2	3	0	2	5		12
Examen i samhällsvetenskapligt/humanistiskt ämne från universitet/högskola	6	3	14	2	64		89
Högskole- eller civilingenjörsexamen	5	3	1	5	24		38
Juristexamen	0	0	0	0	2		2
Officersexamen	0	0	0	0	9		9
Polisexamen	0	0	0	1	14		15
Annan	4	1	3	2	17		27
Saknar examen	0	0	0	0	3		3
Totalt	18	11	18	12	171		230

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetad av FOI.

Figur 3.1.3. Respondenternas uppskattning av totalt antal års arbetslivserfarenhet (fråga 7).
Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 230.

Figur 3.1.4. Andelen av respondenterna som har arbetat respektive antal år inom nuvarande organisation (fråga 8).
Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 230.

Tabell 3.1.5. En uppskattning av antal år den person i gruppen som arbetat längst med RSA har arbetat i gruppen (fråga 17).

Antal år mest erfarna person arbetat i gruppen	Antal	Andel
Upp till ett år	7	4
1-3 år	28	16
4-5 år	25	14
6-9 år	36	21
10 år eller mer	55	32
Vet inte	22	13
<i>Totalt</i>	173	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.1.6. Respondenternas existerande arbetslivserfarenhet inom specifika områden, respondenten har fått markera varje erfarenhet där den bedömt att den har arbetslivserfarenhet (fråga 10).

Arbetslivserfarenhet inom specifika områden	Andel
Civilt försvar före 2002	14
Säkerhetsskydd	42
Informationssäkerhet	34
Juridik	14
Ledarskap	48
Militärt försvar	17
Polisiärt arbete	11
Räddningstjänst	25
Inte något av dessa områden	28

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

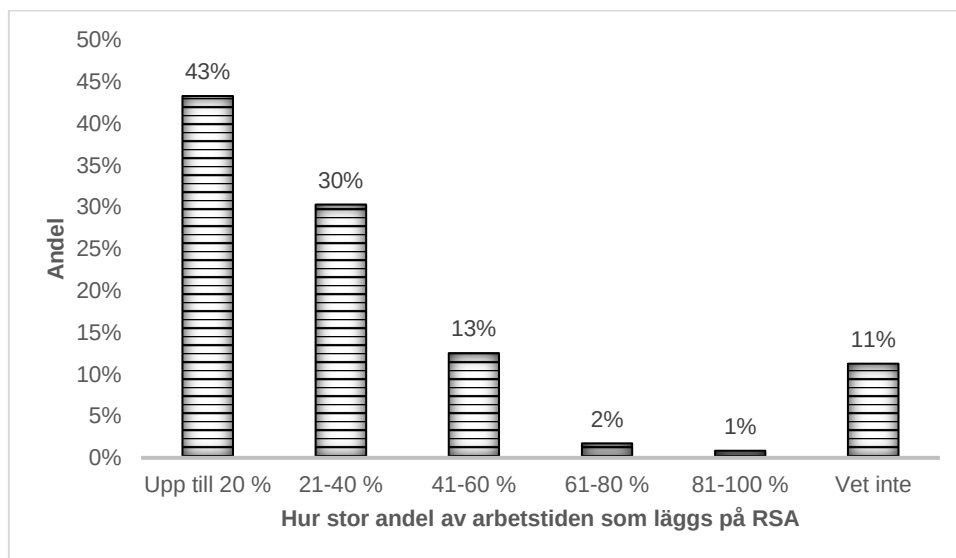
Svarsantal: 232.

Tabell 3.1.7. Antalet organisationer som har erfarenhet av att gå upp i stabsläge under de senaste 5 åren fördelat på typ av organisation (fråga 21).

Erfarenhet av stabsläge	Bevaknings-ansvarig myndighet	Övrig myndighet	Länsstyrelse	Region	Kommun	Totalt
Ja	11	5	18	12	104	150
Nej	5	6	1	0	57	69
Vet inte	2	0	0	0	10	12
Totalt	18	11	19	12	171	231

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Enkäten eftersträvade även genom en del frågor att kartlägga hur mycket tid som läggs ned på arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Cirka 40 procent tillbringar upp till 20 procent av sin totala arbetstid på arbete med RSA (se figur 3.1.5). En tredjedel av alla arbetsgrupper tycks lägga upp till 500 timmar varje år på arbetet med RSA (se figur 3.1.6). Drygt hälften av respondenterna har inte rapporterat in RSA mer än två gånger (se tabell 3.1.8).²² De år då rapporteringen av arbetet ska skickas in har mer än hälften av respondenterna svarat att de lägger mycket mer tid på arbetet med RSA (se tabell 3.1.9). De allra flesta personer som har svarat för en organisation som också är ansvarig för att sammanställa RSA-rapporter har angett att de personligen inte arbetar med omhändertagandet av andras rapporteringar (se tabell 3.1.10).²³

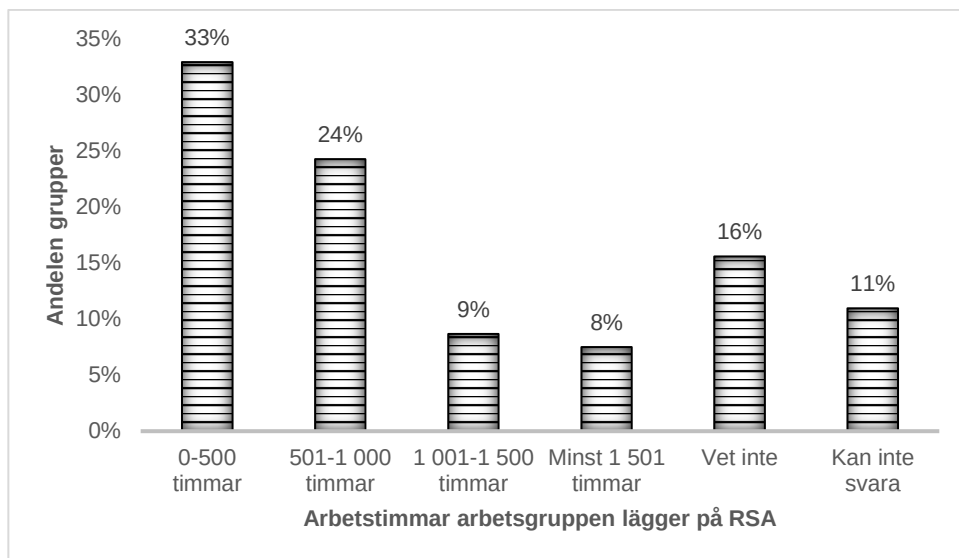
Figur 3.1.5. Den genomsnittliga andelen tid under ett år som läggs på RSA-arbete oavsett sysselsättningsgrad (fråga 2).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Svarsantal: 231.

²² Det är dock viktigt att poängtera att rapporteringsskyldigheten skiljer sig mellan organisationerna, där kommunerna gör det vart fjärde år och resterande mer frekvent.

²³ Det har uppstått ett programmeringsfel för frågan då den skulle ha riktats till bevakningsansvariga myndigheter och länsstyrelser enbart. Den redovisas ändå i formatet som den presenterades i enkäten.

Figur 3.1.6. En uppskattning av respondenten gällande antal timmar arbetsgruppen lägger på RSA-arbetet per år (fråga 15).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Svarsantal: 173.

Tabell 3.1.8. Antalet respondenter som deltagit i att rapportera en RSA, fördelat på typ av organisation och antal gånger de rapporterat (fråga 3).

Antalet gånger respondenten rapporterat	Bevakningsansvarig myndighet	Övrig myndighet	Länsstyrelse	Region	Kommun	Totalt
Ingen gång	2	1	1	2	37	43
1	4	7	4	4	41	60
2	3	1	4	3	29	40
3	1	0	3	0	30	34
4	1	2	2	0	8	13
5	2	0	3	1	8	14
6 eller fler gånger	5	0	2	2	18	27
Totalt	18	11	19	12	171	231

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.1.9. Hur mycket arbetstid som läggs på RSA det år då rapportering ska göras i jämförelse med ett år då det inte sker rapportering i arbetsgrupperna (fråga 16).

Tid som läggs under år med rapportering	Antal	Andel
Mycket mer tid	99	57
Något mer tid	50	29
Ingen skillnad	3	2
Något mindre tid	5	3
Mycket mindre tid	4	2
Vet inte	12	7
Totalt	173	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.1.10. Antalet respondenter som även arbetar med att sammanställa andra organisationers inskickade rapporteringar av RSA (fråga 4).

Arbetar med att sammanställa	Bevakningsansvarig myndighet	Övrig myndighet	Länsstyrelse	Region	Totalt
Ja	2	0	7	2	11
Nej	16	11	12	10	49
Totalt	18	11	19	12	60

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Av de som jobbar i en arbetsgrupp har 30 procent svarat att de anser att det är hög personalomsättning inom gruppen. Av de 30 procenten anser mer än 80 procent att det är svårt att upprätthålla kompetensen i gruppen när någon slutar (se tabell 3.1.11). De kompetensutvecklingsområden, dvs. områden som respondenterna önskar utvecklas inom, som flest respondenter har angett både för sig själv och arbetsgruppen, när den finns, är metoder för riskanalys/riskbedömning samt sekretess och informationsklassning (se tabell 3.1.12).

Tabell 3.1.11. Huruvida respondenten anser att personalomsättningen är hög i arbetsgruppen, och om ja huruvida det är svårt att upprätthålla kompetensen i gruppen då personer slutar (fråga 18 och fråga 19).

Hög personalomsättning	Antal	Andel
Ja	53	31
Nej	88	51
Vet inte	32	19
<i>Totalt</i>	173	100
Svårt att upprätthålla kompetens	Antal	Andel
Ja	46	87
Nej	6	11
Vet inte	1	2
<i>Totalt</i>	53	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.1.12. Kompetensområden som respondenterna önskar utveckla inom arbetsgruppen när en sådan existerar respektive individuell kompetensutveckling, respondenten har fått markera varje kompetensutvecklingsområde där den bedömt att behov finns (fråga 11 och fråga 20).

Kompetensutveckling arbetsgrupp	Andel
Processledning	35
Metoder för riskbedömning	62
Sekretess och informationsklassning	54
Annat område	7
Ingen kompetensutveckling önskas	13
Osäker på om kompetensutveckling behövs	9
Kompetensutveckling individuellt	Andel
Processledning	38
Metoder för riskanalys	52
Sekretess och informationsklassning	48
Annat område	9
Ingen kompetensutveckling önskas	18
Osäker på om kompetensutveckling behövs	6

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 173, 232.

3.2 Uppfattningar om arbetet med risk- och sårbarhetsanalys

I den tredje delen av enkäten har frågor ställts om arbetet med RSA i sin helhet, det vill säga allt arbete som genomförs inom ramen för risk- och sårbarhetsanalysen. Där har även utvecklingen av underlag och verksamhetsanalyser räknats in.

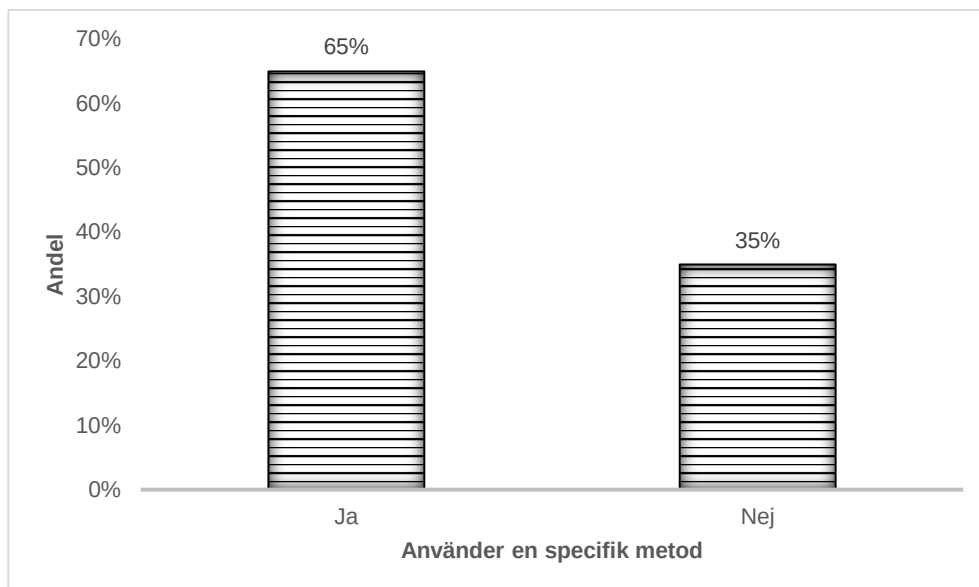
Ett antal frågor ställdes gällande de stöd och arbetssätt som används i arbetet med RSA samt vilka andra processer arbetet med RSA är sammanvävt med. När det gäller stödunderlag i arbetet med RSA verkar de allra flesta anse att egen informationsinhämtning vid respektive organisation är mycket värdefullt för arbetet (se tabell 3.2.1). Mer än hälften av respondenterna använder någon specifik metod i arbetet med RSA (se figur 3.2.1). Drygt 70 procent tycker att interna workshoppar är mycket värdefulla i arbetet (se tabell 3.2.2). De allra flesta respondenter verkar anse att de exempel på stöd som har angetts i enkäten är ganska eller mycket värdefulla. Stöd från extern konsult är den enda typen av stöd som i sammanställningen sticker ut som inte särskilt värdefull. Samtidigt har nästan 40 procent av alla respondenter svarat att de inte har haft tillgång till den typen av stöd (se tabell 3.2.3).

Arbetet är ofta samordnat med kontinuitetsplaneringen vid organisationerna och i mindre utsträckning sammankopplat med budgetprocessen (se tabell 3.2.4). Mer än hälften av alla respondenter uppger att deras organisation i ganska stor utsträckning eller i mycket stor utsträckning samarbetar med andra organisationer i arbetet med RSA (se figur 3.2.2).

Tabell 3.2.1. Hur värdefulla respondenterna anser att följande underlag är i arbetet med RSA, angett i procent (fråga 22).

Påstående	Inte alls värdefullt	Inte så värdefullt	Ganska värdefullt	Mycket värdefullt	Ej haft tillgång	Totalt
Andra organisationers RSA-rapporter	5	10	38	35	12	100
Din egen organisations tidigare RSA-rapporter	2	7	26	64	1	100
Egen informationsinsamling i organisationen (ex. workshops)	1	2	14	81	2	100
Forskning/rapporter	2	27	41	26	4	100
Hotbildsunderlag	1	11	40	38	10	100
Nationella risk- och förmågebedömningen (NRFB)	2	21	44	22	10	100
Utvärderingar från inträffade händelser	0	4	32	56	8	100
Utvärderingar och erfarenheter från övningar	1	5	34	52	7	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232, 232, 232, 232, 232, 232, 232, 231.

Figur 3.2.1. Andelen respondenter som använder en specifik metod i arbetet med svarsalternativen ja eller nej (fråga 24).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Svarsantal: 228.

Tabell 3.2.2. Hur värdefulla respondenterna anser att följande arbetssätt är i RSA-arbetet, angivet i procent (fråga 25).

Arbetssätt	Inte alls värdefullt	Inte så värdefullt	Ganska värdefullt	Mycket värdefullt	Förekommer inte	Totalt
Enkäter	4	28	22	10	37	100
Intervjuer	1	10	28	38	23	100
Kvalitetssäkring av rapporten, t.ex. remisshantering	0	7	43	41	9	100
Workshops med deltagare från din egen organisation	0	3	19	73	5	100
Workshops med externa deltagare	0	12	28	32	28	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Svarsantal: 232 för samtliga.

Tabell 3.2.3. Hur värdefulla respondenterna anser att följande stöd är i RSA-arbetet, angett i procent (fråga 23).

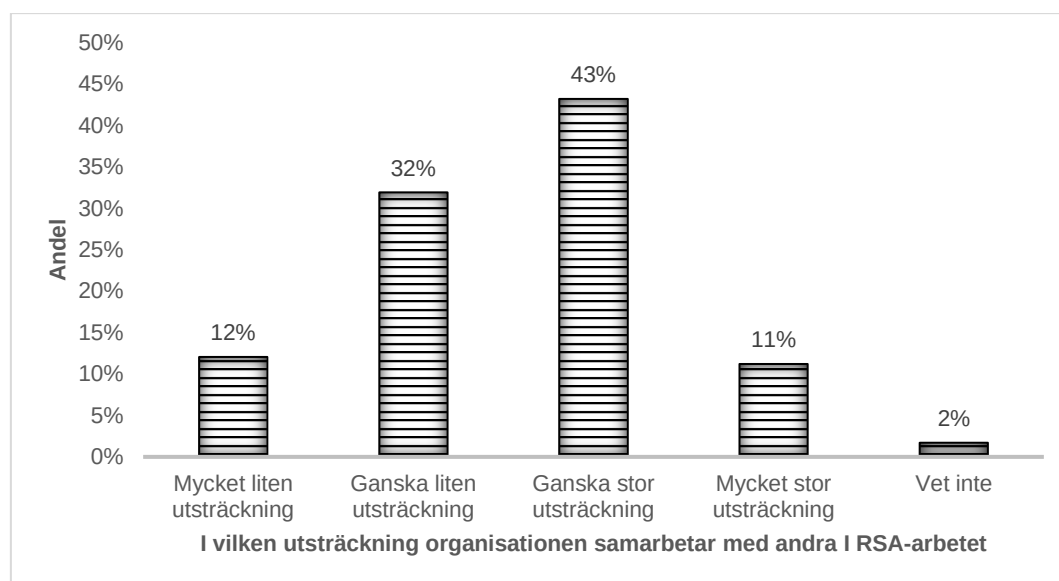
Typ av stöd	Inte alls värdefullt	Inte så värdefullt	Ganska värdefullt	Mycket värdefullt	Ej haft tillgång	Totalt
Material från MSB	2	13	42	43	0	100
Material från andra myndigheter	0	20	47	29	3	100
Samarbete med andra organisationer	0	10	33	53	5	100
Stöd från extern konsult	18	22	13	9	38	100
Utbildningar	1	14	39	35	11	100
Övningar	2	12	37	42	7	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232, 232, 232, 232, 231, 232.

Tabell 3.2.4. I vilken utsträckning respondenterna anser att RSA är samordnat med följande processer eller arbetsområden, angett i procent (fråga 26).

Samordnat med andra processer/arbetsområden	Mycket liten utsträckning	Ganska liten utsträckning	Ganska stor utsträckning	Mycket stor utsträckning	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Budgetarbete	36	36	13	6	7	100
Civilt försvar	10	22	37	28	4	100
Säkerhetsskydd	6	24	39	26	4	100
Informationssäkerhet	9	20	44	25	2	100
Kontinuitetsplanering	6	16	28	47	3	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 231, 232, 232, 232, 232.

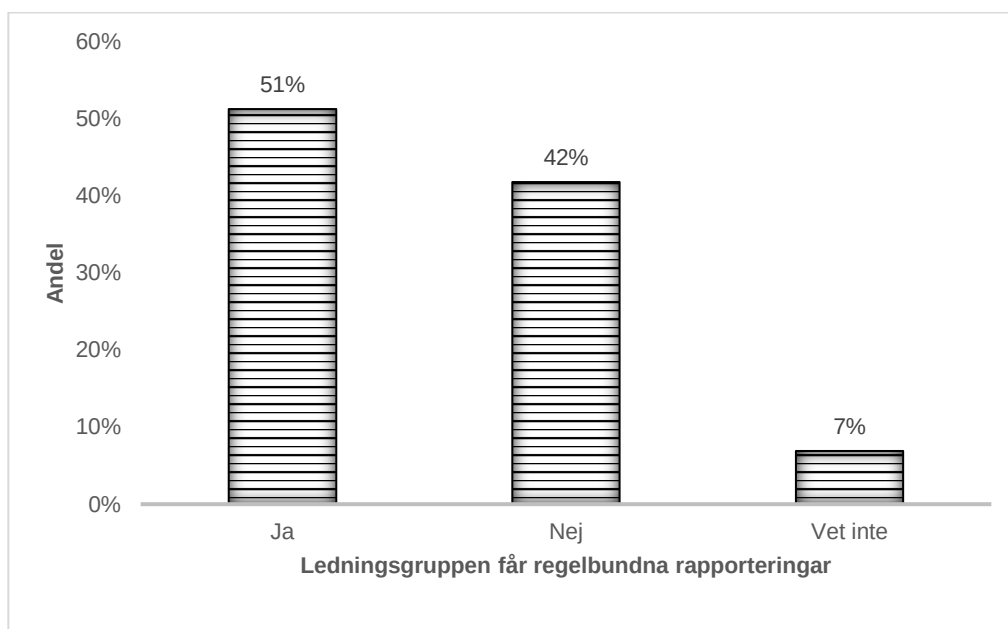

Figur 3.2.2. I vilken utsträckning organisationen samarbetar med andra organisationer med RSA-arbetet (fråga 33).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232.

Många frågor i enkätdelen om arbetet med RSA har syftat till att utforska om ledningen vid organisationerna får ta del av och tar hänsyn till risk- och sårbarhetsanalysarbetet samt om arbetet leder till åtgärder. Omkring hälften av alla respondenter har svarat att deras respektive ledningsgrupp får regelbundna rapporteringar gällande arbetet med RSA (se figur 3.2.3). Nästan 40 procent av organisationerna har funktionen för säkerhet- och beredskap representerad i ledningsgruppen (se figur 3.2.4). Mindre än fem procent av respondenterna anser att ledningsgruppen tar mycket stor hänsyn till arbetet och lite mer än tio procent anser att ledningsgruppen i mycket liten utsträckning tar hänsyn till arbetet med RSA (se figur 3.2.5). De respondenter som arbetar i en kommun eller region fick också en fråga om huruvida den politiska ledningen tar hänsyn till arbetet med RSA. Av dessa har drygt 30 procent har svarat att deras politiska ledning tar hänsyn till arbetet i ganska stor utsträckning eller i mycket stor utsträckning (figur 3.2.6).

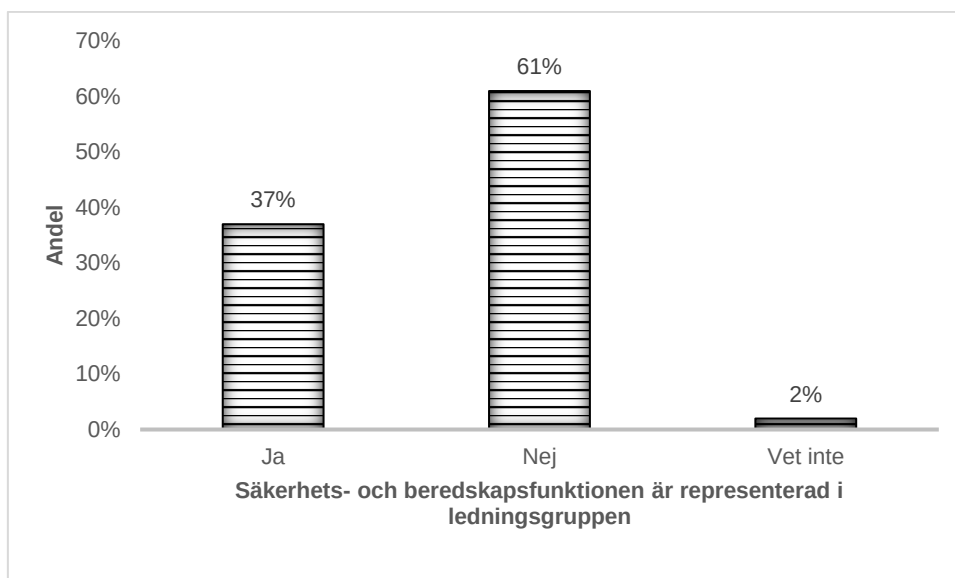
Drygt 40 procent av respondenterna bedömer att det sker åtgärder till följd av arbetet med RSA i ganska eller i mycket stor utsträckning (se figur 3.2.7). Mer än hälften av alla respondenter har svarat att deras organisation i mycket liten utsträckning eller i ganska liten utsträckning samarbetar med andra organisationer i arbetet med åtgärder (se figur 3.2.8).

Figur 3.2.3. Huruvida organisationsledningen regelbundet tar emot rapporter, muntliga och/eller skriftliga, om hur det går med arbetet med RSA (fråga 27).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

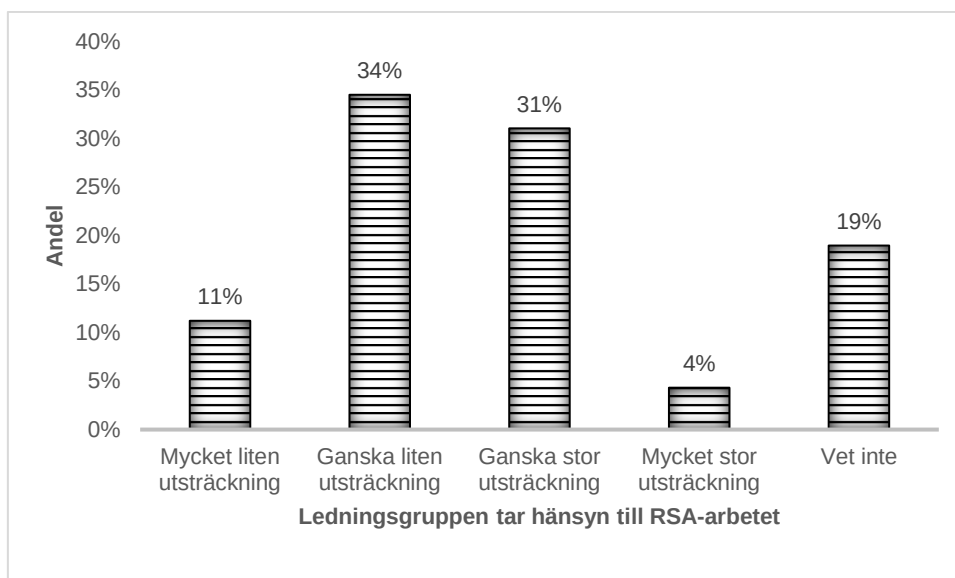
Svarsantal: 232.

Figur 3.2.4. Om funktionen för säkerhet- och beredskap finns representerad i ledningsgruppen vid organisationen (fråga 37).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

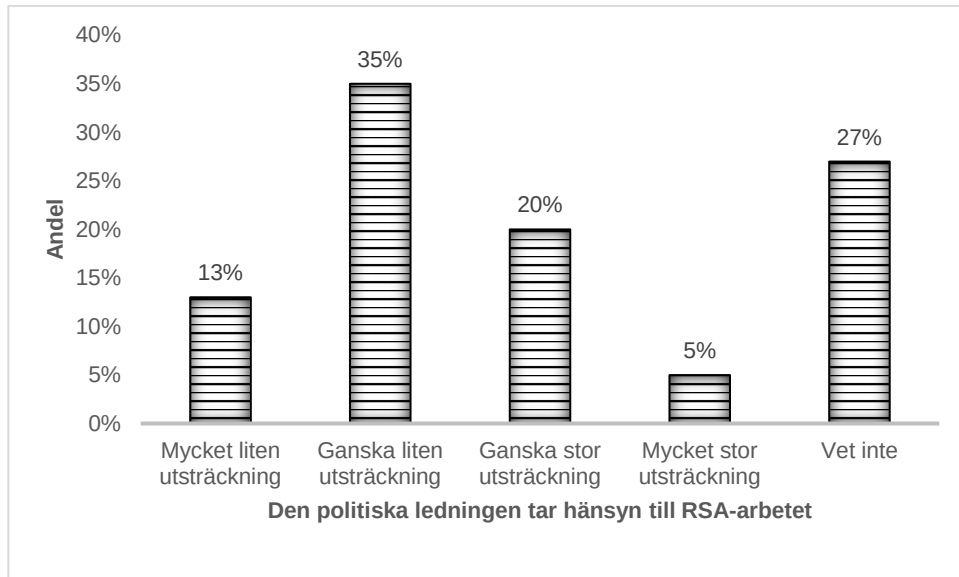
Svarsantal: 231.

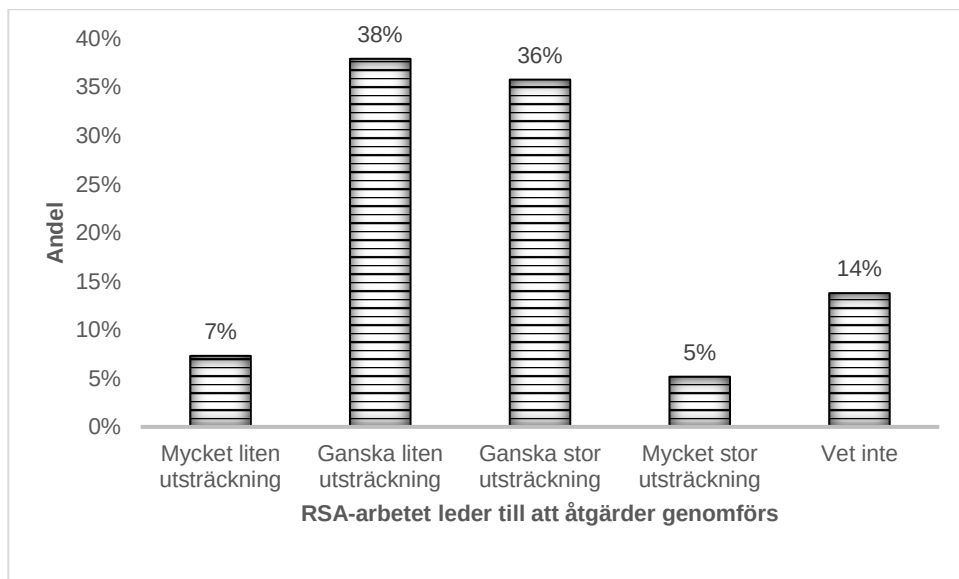
Figur 3.2.5. I vilken utsträckning respondenterna anser att ledningsgruppen tar hänsyn till relevanta resultat av arbetet med RSA i beredningen av frågor (fråga 28).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

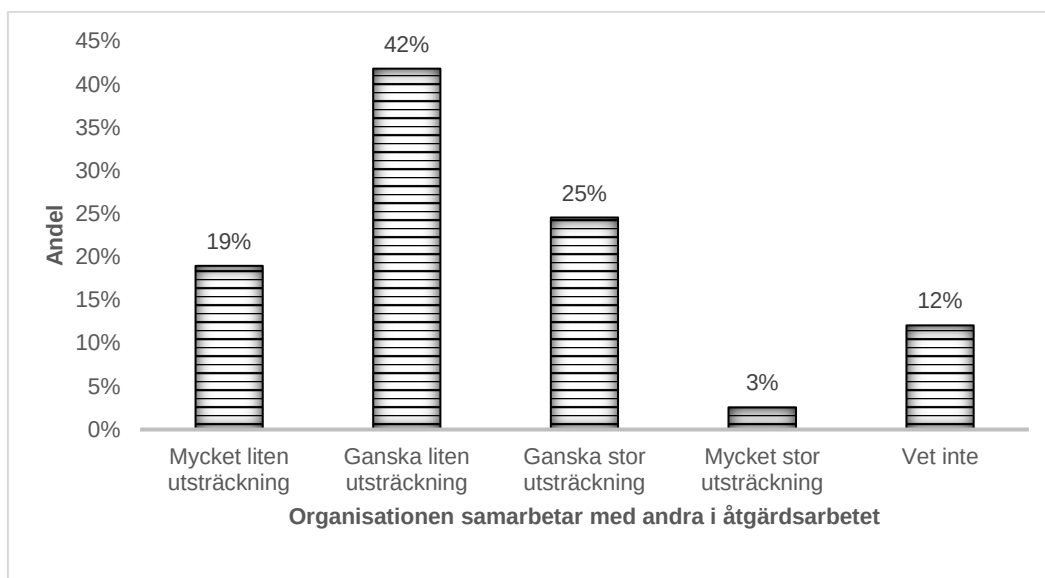
Svarsantal: 232.

Figur 3.2.6. I vilken utsträckning respondenterna anser att den politiska ledningen tar hänsyn till relevanta resultat av arbetet med RSA vid beslutfattande. Frågan är endast ställd till regioner och kommuner (fråga 29).
Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 184.

Figur 3.2.7. I vilken utsträckning respondenterna anser att RSA-arbetet leder till genomförda åtgärder i organisationen (fråga 30).
Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232.

Figur 3.2.8. I vilken utsträckning organisationen samarbetar med andra organisationer med att genomföra åtgärder, respondenternas uppfattning (fråga 34).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Svarsantal: 232.

Enkäten ställde en fråga om i vilken utsträckning respondenten anser att arbetet med RSA uppfyller MSB: s fyra syften enligt vägledningen. Tabell 3.2.5 visar att över 70 procent av de svarande anser att arbetet i ganska stor utsträckning till mycket stor utsträckning bidrar till att ge en riskbild för hela samhället. Mer än hälften bedömer även att arbetet med RSA bidrar till att ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga samt att det bidrar till att ge ett underlag för kommunikation om samhällets risker till allmänheten. Knappt 50 procent har svarat att arbetet i ganska stor utsträckning eller i mycket stor utsträckning bidrar till att ge underlag för samhällsplaneringen. En relativt stor andel av respondenterna, drygt tio procent, är dock osäkra på huruvida arbetet med RSA bidrar till att ge underlag till samhällsplaneringen eller inte.

Tabell 3.2.5. I vilken utsträckning respondenten anser att arbetet med RSA uppnår MSB: s syften i vägledningen (MSB245, 2011) angett i procent (fråga 35).

Syfte	Mycket liten utsträckning	Ganska liten utsträckning	Ganska stor utsträckning	Mycket stor utsträckning	Vet inte	Totalt
Bidra till att ge en riskbild för hela samhället	4	13	56	22	6	100
Ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga	3	24	43	27	3	100
Ge ett underlag för kommunikation om samhällets risker till allmänheten	6	26	49	14	4	100
Ge underlag till samhällsplaneringen	9	34	36	12	8	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Svarsantal: 232 för samtliga.

I tredje delen av enkäten finns sammanlagt 16 påståenden, fördelade på två frågor, om arbetet med RSA som respondenterna har fått ta ställning till (se tabell 3.2.6 och tabell 3.2.7). Sammanfattningsvis anser mer än 70 procent att det stämmer ganska bra till mycket bra att RSA-arbetet har resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser. Drygt 60 procent anser att deras arbete med RSA har resulterat i åtgärder som har reducerat sårbarheterna inom det egna verksamhetsområdet. Merparten anser också att arbetet med RSA skapar en förståelse i organisationen för risker och sårbarheter som finns inom verksamhetsområdet. Detsamma gäller för förståelsen i organisationen för vilka åtgärder som behöver vidtas (tabell 3.2.7). Många respondenter tycker att arbetet med RSA är meningsfullt och nästan 70 procent tycker att det stämmer ganska bra eller mycket bra att arbetet tas på allvar inom organisationen (se tabell 3.2.6).

Flera påståenden har haft spridda svar och det finns tydliga skillnader mellan vad olika respondenter anser. Det är exempelvis stor spridning på svaren när det gäller balans i arbetet mellan riskanalys och åtgärdsarbete, där drygt 40 procent tycker att det är en ganska bra balans och nästan 30 procent inte tycker att det är en så bra balans. Omkring 40 procent tycker att det stämmer ganska bra att de identifierade åtgärderna som tas fram i regel genomförs. Samtidigt vet inte 16 procent om arbetet leder till åtgärder eller inte. Ungefär hälften anser att det stämmer ganska bra eller mycket bra att de som arbetar med RSA inom organisationen har stora möjligheter att genomdriva åtgärdsförslag medan ungefär 40 procent anser motsatsen och nästan 13 procent inte vet, eller inte kan, svara på påståendet. Svaren är likaledes delade när det kommer till huruvida arbetet med RSA i stor utsträckning används i kunskapsuppbyggnad på den egna organisationen, där nästan 40 procent tycker att det inte stämmer så bra och drygt 30 procent tycker det stämmer ganska bra (hela stycket återfinns i tabell 3.2.7).

Några påståenden har fått ett övergripande negativt svar av många respondenter. Mer än hälften av respondenterna har uppgett att det inte stämmer så bra eller inte alls att arbetet med RSA ges stor vikt vid organisationens övergripande verksamhetsstyrning (se tabell 3.2.6). Detsamma gäller organisationens övergripande verksamhetsplanering där drygt 50 procent har svarat att det inte stämmer så bra eller inte alls att resultaten från RSA-arbetet används i stor utsträckning i det sammanhanget (se tabell 3.2.7). Resultatet från de 12 påståendena i tabell 3.2.7 finns även i tabeller uppdelade på typ av organisation och antal respondenter, se tabell 3.2.8-tabell 3.2.12.

Tabell 3.2.6. Hur väl respondenten tycker att följande 4 påståenden stämmer gällande arbetet med RSA, angivet i procent (fråga 38).

Påståenden: Arbetet med RSA...	Stämmer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/ kan inte svara	Totalt
... har hög status.	8	39	39	7	6	100
... är meningsfullt.	2	12	44	40	2	100
... tas på allvar i min organisation.	4	24	48	19	4	100
... ges stor vikt i min organisationsövergripande verksamhetsstyrning.	13	45	24	6	13	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232 för samtliga.

Tabell 3.2.7. Hur väl respondenten tycker att följande 12 påståenden stämmer, angett i procent (fråga 36).

Alla organisationer Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka risker och sårbarheter som finns inom vårt verksamhetsområde.	2	9	49	38	2	100
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka åtgärder som behöver vidtas.	1	15	53	28	3	100
Vi har en bra balans mellan riskanalys och åtgärdsarbete i vårt arbete med RSA.	6	29	43	9	13	100
De åtgärder som har identifierats som nödvändiga genom arbetet med RSA genomförs i regel.	5	35	39	5	16	100
Vi som arbetar med RSA i organisationen har stora möjligheter att genomdriva åtgärdsförslag.	6	35	37	9	13	100
Identifieringen av risker och sårbarheter inriktas huvudsakligen mot min organisations egen verksamhet.	4	18	37	39	3	100
Det är lätt att avgöra vilka verksamheter utanför min egen organisation som arbetet med RSA ska omfatta.	9	26	42	16	6	100
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens övergripande verksamhetsplanering.	14	45	22	4	15	100
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens egen kunskapsupbyggnad.	7	39	32	9	13	100
Vårt arbete med RSA har resulterat i åtgärder som reducerat sårbarheterna i vårt verksamhetsområde.	3	21	46	17	13	100
Arbetet med RSA har resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser.	3	13	49	25	12	100
Arbetet med RSA är motiverat och meningsfullt.	3	12	35	49	1	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232 för samtliga.

Tabell 3.2.8. Hur väl respondenten tycker att följande 12 påståenden stämmer, angett i antal. För bevakningsansvariga myndigheter (fråga 36).

Bevakningsansvariga myndigheter Påstående	Stäm- mer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/ kan inte svara	Totalt
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka risker och sårbarheter som finns inom vårt verksamhetsområde.	0	1	12	4	1	18
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka åtgärder som behöver vidtas.	0	3	12	2	1	18
Vi har en bra balans mellan riskanalys och åtgärdsarbete i vårt arbete med RSA.	1	2	14	0	1	18
De åtgärder som har identifierats som nödvändiga genom arbetet med RSA genomförs i regel.	0	5	10	1	2	18
Vi som arbetar med RSA i organisationen har stora möjligheter att genomdriva åtgärdsförslag.	1	6	10	0	1	18
Identifieringen av risker och sårbarheter inriktas huvudsakligen mot min organisations egen verksamhet.	2	4	4	8	0	18
Det är lätt att avgöra vilka verksamheter utanför min egen organisation som arbetet med RSA ska omfatta.	2	2	11	1	2	18
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens övergripande verksamhetsplanering.	2	6	7	0	3	18
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens egen kunskapsuppbyggnad.	2	5	6	3	2	18
Vårt arbete med RSA har resulterat i åtgärder som reducerat sårbarheterna i vårt verksamhetsområde.	2	1	11	3	1	18
Arbetet med RSA har resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser.	2	3	9	3	1	18
Arbetet med RSA är motiverat och meningsfullt.	1	3	6	8	0	18

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.2.9. Hur väl respondenten tycker att följande 12 påståenden stämmer, angett i antal.
För övriga myndigheter (fråga 36).

Övriga myndigheter Påstående	Stäm- mer inte alls	Stäm- mer inte så bra	Stäm- mer ganska bra	Stäm- mer mycket bra	Vet inte/ kan inte svara	Totalt
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka risker och sårbarheter som finns inom vårt verksamhetsområde.	0	5	2	4	0	11
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka åtgärder som behöver vidtas.	0	4	4	3	0	11
Vi har en bra balans mellan riskanalys och åtgärdsarbete i vårt arbete med RSA.	1	4	5	1	0	11
De åtgärder som har identifierats som nödvändiga genom arbetet med RSA genomförs i regel.	1	6	3	1	0	11
Vi som arbetar med RSA i organisationen har stora möjligheter att genomdriva åtgärdsförslag.	0	6	5	0	0	11
Identifieringen av risker och sårbarheter inriktas huvudsakligen mot min organisations egen verksamhet.	0	3	3	5	0	11
Det är lätt att avgöra vilka verksamheter utanför min egen organisation som arbetet med RSA ska omfatta.	3	3	4	1	0	11
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens övergripande verksamhetsplanering.	3	5	2	1	0	11
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens egen kunskapsuppbyggnad.	2	6	3	0	0	11
Vårt arbete med RSA har resulterat i åtgärder som reducerat sårbarheterna i vårt verksamhetsområde.	0	5	3	3	0	11
Arbetet med RSA har resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser.	1	4	4	2	0	11
Arbetet med RSA är motiverat och meningsfullt.	1	2	3	5	0	11

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.2.10. Hur väl respondenten tycker att följande 12 påståenden stämmer, angett i antal. För länsstyrelser (fråga 36).

Länsstyrelser Påstående	Stäm- mer inte alls	Stäm- mer inte så bra	Stäm- mer ganska bra	Stäm- mer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka risker och sårbarheter som finns inom vårt verksamhetsområde.	1	2	12	4	0	19
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka åtgärder som behöver vidtas.	1	6	11	1	0	19
Vi har en bra balans mellan riskanalys och åtgärdsarbete i vårt arbete med RSA.	1	5	12	1	0	19
De åtgärder som har identifierats som nödvändiga genom arbetet med RSA genomförs i regel.	2	1	13	1	2	19
Vi som arbetar med RSA i organisationen har stora möjligheter att genomdriva åtgärdsförslag.	2	6	8	1	2	19
Identifieringen av risker och sårbarheter inriktas huvudsakligen mot min organisations egen verksamhet.	2	11	4	1	1	19
Det är lätt att avgöra vilka verksamheter utanför min egen organisation som arbetet med RSA ska omfatta.	2	5	6	6	0	19
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens övergripande verksamhetsplanering.	3	8	6	0	2	19
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens egen kunskapsuppbyggnad.	2	8	8	1	0	19
Vårt arbete med RSA har resulterat i åtgärder som reducerat sårbarheterna i vårt verksamhetsområde.	1	2	8	5	3	19
Arbetet med RSA har resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser.	1	2	7	7	2	19
Arbetet med RSA är motiverat och meningsfullt.	1	1	6	11	0	19

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.2.11. Hur väl respondenten tycker att följande 12 påståenden stämmer, angett i antal.
För regioner (fråga 36).

Regioner Påstående	Stäm- mer inte alls	Stäm- mer inte så bra	Stäm- mer ganska bra	Stäm- mer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka risker och sårbarheter som finns inom vårt verksamhetsområde.	0	3	5	4	0	12
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka åtgärder som behöver vidtas.	0	2	6	4	0	12
Vi har en bra balans mellan riskanalys och åtgärdsarbete i vårt arbete med RSA.	0	2	7	2	1	12
De åtgärder som har identifierats som nödvändiga genom arbetet med RSA genomförs i regel.	0	5	4	1	2	12
Vi som arbetar med RSA i organisationen har stora möjligheter att genomdriva åtgärdsförslag.	0	7	5	0	0	12
Identifieringen av risker och sårbarheter inriktas huvudsakligen mot min organisations egen verksamhet.	0	1	2	8	1	12
Det är lätt att avgöra vilka verksamheter utanför min egen organisation som arbetet med RSA ska omfatta.	1	1	6	1	3	12
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens övergripande verksamhetsplanering.	2	7	1	0	2	12
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens egen kunskapsupbyggnad.	0	9	3	0	0	12
Vårt arbete med RSA har resulterat i åtgärder som reducerat sårbarheterna i vårt verksamhetsområde.	0	2	8	2	0	12
Arbetet med RSA har resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser.	0	3	8	1	0	12
Arbetet med RSA är motiverat och meningsfullt.	0	2	5	5	0	12

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.2.12. Hur väl respondenten tycker att följande 12 påståenden stämmer, angett i antal. För kommuner (fråga 36).

Kommuner Påstående	Stäm- mer nte alls	Stäm- mer inte så bra	Stäm- mer ganska bra	Stäm- mer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka risker och sårbarheter som finns inom vårt verksamhetsområde.	3	10	83	73	3	172
Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka åtgärder som behöver vidtas.	2	20	89	55	6	172
Vi har en bra balans mellan riskanalys och åtgärdsarbete i vårt arbete med RSA.	10	55	62	18	27	172
De åtgärder som har identifierats som nödvändiga genom arbetet med RSA genomförs i regel.	8	65	60	7	32	172
Vi som arbetar med RSA i organisationen har stora möjligheter att genomdriva åtgärdsförslag.	11	57	57	20	27	172
Identifieringen av risker och sårbarheter inriktas huvudsakligen mot min organisations egen verksamhet.	5	22	72	69	4	172
Det är lätt att avgöra vilka verksamheter utanför min egen organisation som arbetet med RSA ska omfatta.	13	50	71	29	9	172
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens övergripande verksamhetsplanering.	22	78	36	9	27	172
Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens egen kunskapsuppbyggnad.	10	62	55	17	28	172
Vårt arbete med RSA har resulterat i åtgärder som reducerat sårbarheterna i vårt verksamhetsområde.	4	38	76	27	27	172
Arbetet med RSA har resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser.	2	17	85	44	24	172
Arbetet med RSA är motiverat och meningsfullt.	5	19	62	84	2	172

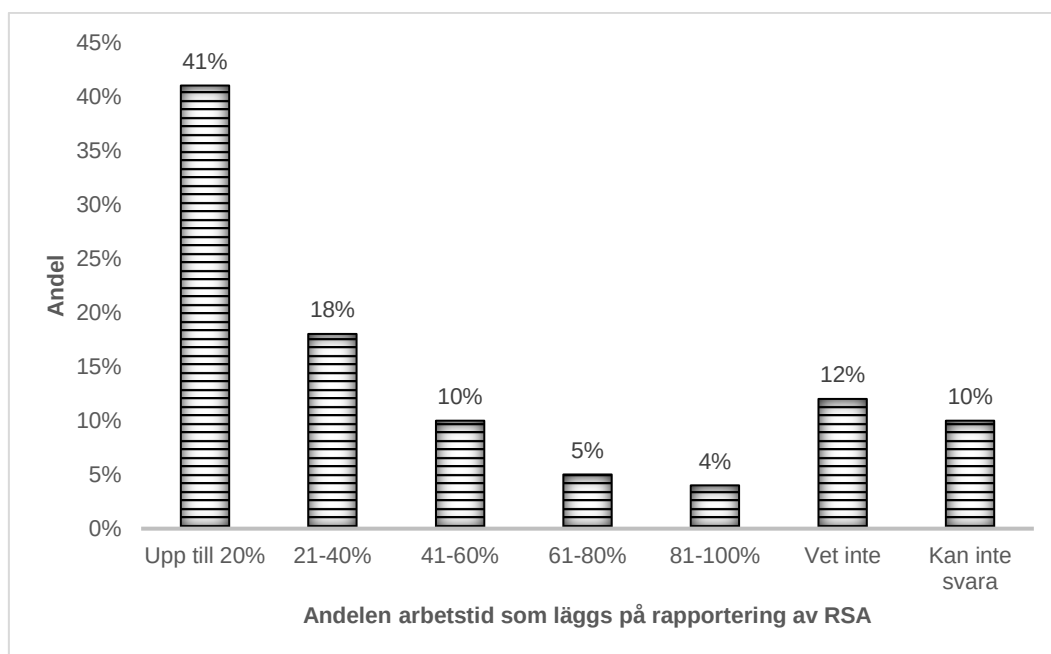
Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

3.3 Uppfattningar om rapporteringen av risk- och sårbarhetsanalys

I den fjärde och sista delen av enkäten ställdes frågor om rapporteringen av RSA. Rapportering betyder i sammanhanget sammanställning och författande av en rapport, det vill säga det arbete som krävs för att rapportera arbetet enligt MSB:s föreskrifter. Rapporteringen av RSA sker till länsstyrelsen, Socialstyrelsen, MSB eller Regeringskansliet beroende på typ av organisation.

I den här delen av enkäten ställdes frågor om tiden som läggs på rapporteringen av arbetet med RSA, hur ofta en rapportering bör ske och om och hur rapporten förankras. Strax över 40 procent har svarat att de lägger upp till 20 procent av sin totala arbetstid med RSA för att genomföra rapporteringen (se figur 3.3.1). I enkäten ombads respondenten även att uppskatta hur lång tid den senaste rapporteringen tog i antal timmar. Spannet blev mellan två timmar till 800 timmar, samtidigt som många respondenter valde att inte besvara frågan (se figur 3.3.2).

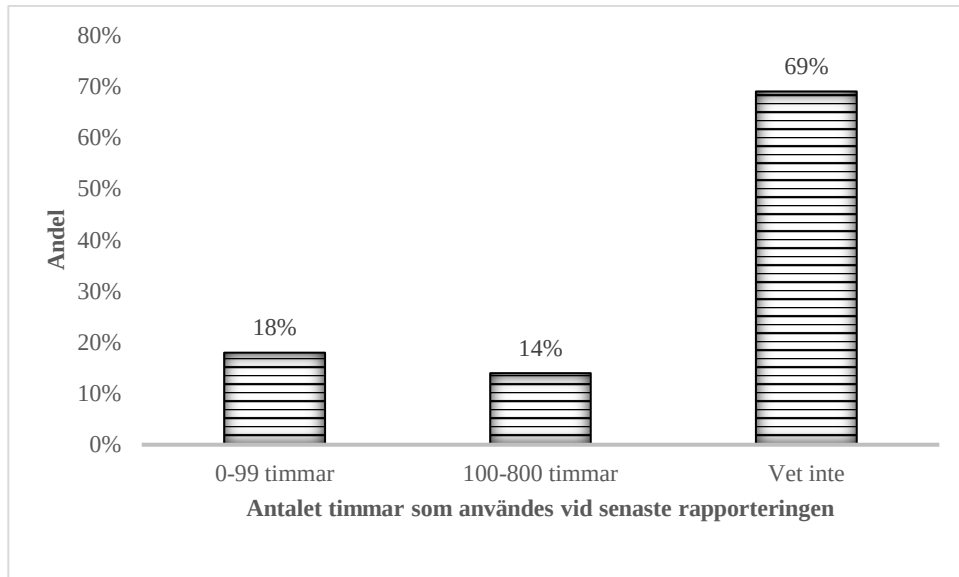
Strax över 60 procent av respondenterna tycker att rapporteringen bör ske lika ofta som i dagsläget. Nästan tio procent har dock angett att de anser att rapporteringen inte behöver ske på regelbunden basis överhuvudtaget (se figur 3.3.3). Strax över 40 procent av respondenterna har uppgett att deras organisationer publicerar en rapport, en sammanfattning och/eller en populärversion av arbetet med RSA på den egna hemsidan. Samtidigt förmedlar drygt 30 procent ingen ytterligare publicering av arbetet sker (se tabell 3.3.1).

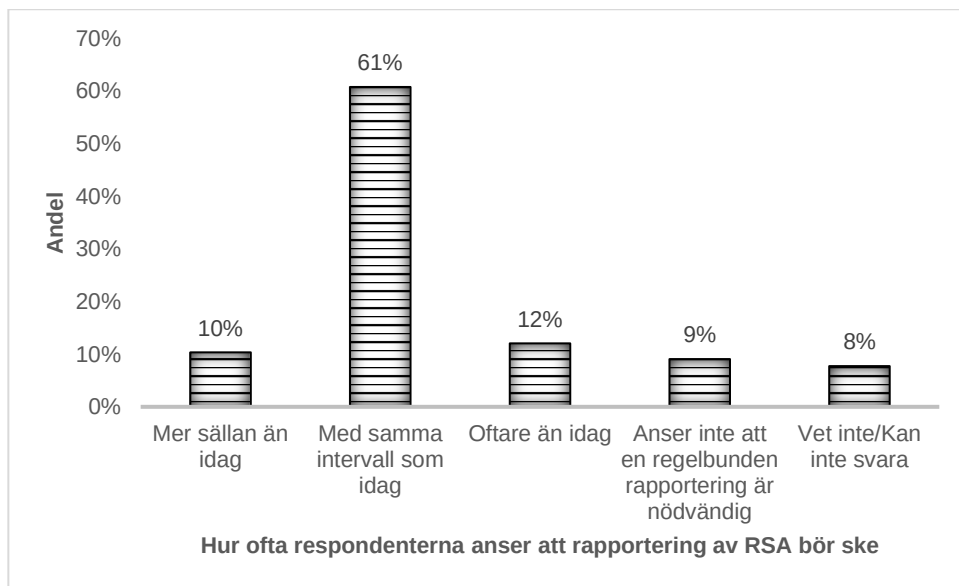
Figur 3.3.1. Hur mycket arbetstid av den totala arbetstiden som läggs på rapporteringen av RSA i organisationen (fråga 41).

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Svarsantal: 232.

Figur 3.3.2. En uppskattning av hur många timmar som användes vid senaste rapporteringen av RSA, det vill säga sammanställa och författa rapporten enligt MSB:s föreskrifter. Spannet ligger mellan 2 timmar och 800 timmar (fråga 42).
Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232.

Figur 3.3.3. Hur ofta respondenterna anser att rapportering av RSA bör ske jämfört med hur det är i nuvarande situation (fråga 45).
Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232.

Tabell 3.3.1. Huruvida annan publicering av arbetet med RSA genomförs bortsett från rapporteringen till respektive myndighet, respondenten har fått markera alla alternativ som stämmer (fråga 44).

Övrig publicering av RSA rapport	Andel
Rapport/sammanfattning/populärversion utlagd på organisationens hemsida	41
Utskick till privatpersoner	0
Utskick till näringslivet	1
Annan	22
Ingen ytterligare rapportering görs	31
Vet inte	9

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232.

I enkäten ställdes en fråga kring nyttan med rapporteringen för olika aktörer. Flera respondenter svarar att rapporteringen är till nytta för den egna organisationens kunskapsuppbyggnad och förmågeuppbyggnad. Respondenterna har tenderat att i högre utsträckning svara att rapporteringen är till nytta för MSB i jämförelse med regeringen och Regeringskansliet (se tabell 3.3.2).

Tabell 3.3.2. Huruvida respondenten bedömer att rapporteringen är till nytta för något av nedanstående, respondenten har klickat i alla alternativ den bedömer att rapporteringen har nytta för (fråga 43).

Rapporteringens nytta	Andel
Kunskapsuppbyggnad i min egen organisation	73
Förmågeuppbyggnad i min egen organisation	62
Den aktör din organisation rapporterar till om annan än MSB	37
MSB	48
Regeringen och Regeringskansliet	29
Annat	8
Nej, jag ser ingen nytta med rapporteringen	3
Vet inte	4

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232.

Enkäten kartlägger även respondenternas uppfattning om olika typer av återkoppling i relation till rapporteringen av RSA. När det gäller återkoppling från ansvarig myndighet på rapporteringen visar resultatet att återkoppling av de typer som anges i frågan generellt inte sker annat än vid enstaka tillfällen eller att respondenten inte vet om det sker. Mer än 20 procent av respondenterna svarar att de inte vet om de får återkoppling, oavsett vilken typ av återkoppling på rapporteringen det gäller (se tabell 3.3.3). Drygt 40 procent efterfrågar själva återkoppling efter att rapporteringen har genomförts och 45 procent av dessa menar att återkopplingen inte är tillräcklig (se tabell 3.3.4).

Tabell 3.3.3. Hur ofta respondenten anser att organisationen får återkoppling från den myndighet rapporteringen sker till, angett i procent (fråga 48).

Påstående: hur ofta sker återkoppling gällande...	Inte alls	Enstaka tillfällen	Ganska ofta	Kontinuerligt	Vet inte	Totalt
...omdöme om rapportens utformning?	24	36	5	12	23	100
...omdöme om eller synpunkter på kvaliteten i arbetet med RSA?	25	35	7	11	22	100
...frågor om arbetet med RSA genererar nytta?	37	27	5	4	27	100
...prioritering av åtgärder?	42	22	5	4	27	100
...stöd för att genomföra åtgärder?	36	25	10	5	25	100
...stöd för kompetensutveckling?	28	25	14	10	23	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232 för samtliga

Tabell 3.3.4. Om respondenten efterfrågar återkoppling av myndigheten den skickar rapporteringen till samt om den upplever att det är tillräcklig återkoppling som ges vid dessa tillfällen (fråga 47 och fråga 49).²⁴

Efterfrågar återkoppling	Antal	Andel
Ja	101	44
Nej	130	56
<i>Totalt</i>	231	100
Tillräcklig återkoppling	Antal	Andel
Ja	32	31
Nej	46	45
Vet inte	24	24
<i>Totalt</i>	102	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tio påståenden presenterades för respondenterna att ta ställning till gällande rapporteringen av arbetet med RSA (se tabell 3.3.5 med resultatet från dessa påståenden, resultatet finns även i tabeller uppdelade på typ av organisation och antal respondenter tabell 3.3.6-tabell 3.3.10). Sammantaget anser omkring 70 procent att påståendet om att MSB:s föreskrifter för rapporteringen är tydliga och lätta att följa stämmer ganska bra eller mycket bra. Mer än hälften av respondenterna anger att påståendet om att rapporteringen är ett verktyg som bidrar till ett bättre arbete med RSA stämmer ganska bra eller mycket bra. Strax över 60 procent av respondenterna har också svarat att det stämmer ganska bra eller mycket bra att arbetet med rapporteringen är meningsfullt för den egna organisationen. Det är även mer än hälften som uppfattar att det vid varje ny rapportering utformas förslag till nya åtgärder.

²⁴ Observera att fråga 49 ställdes till alla de respondenter som inte svarade nej på fråga 47, varför respondenten som valde att inte svara på fråga 47 ändå svarade på fråga 49.

Det råder delade meningar i uppfattningen om det vid varje ny rapportering upptäcks fler potentiella risker. Respondenterna har även delade åsikter gällande huruvida återkopplingen på rapporteringen är bra och tillräcklig. Samtidigt har omkring 20 procent svarat vet inte/kan inte svara på påståendet. Ungefär hälften av de som har svarat menar att påståendet att rapporteringen används som ett sätt att begära stöd från relevanta myndigheter för att genomföra nödvändiga åtgärder inte stämmer så bra eller inte alls. 45 procent tycker att det är ganska lätt att avgöra vilka händelser rapporteringen bör omfatta. På påståendet "om rapportering inte krävdes skulle arbetet med RSA vid min organisation avstanna" svarar cirka hälften att det stämmer i någon mening och knappt 40 procent anser att det inte stämmer så bra eller inte alls. Drygt 40 procent instämmer inte alls i påståendet om att det inte finns någon anledning att skriva in åtgärdsförslag som inte kommer att finansieras.

Tabell 3.3.5. Hur väl respondenten tycker att följande 10 påståenden stämmer, angett i procent (fråga 46).

Alla organisationer Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Föreskrifterna för rapporteringen är tydliga och lätta att följa.	1	24	49	22	4	100
Varje gång en ny rapportering görs så upptäcks fler potentiella risker.	9	31	34	12	14	100
Varje gång en ny rapportering görs så utformas förslag till nya åtgärder.	8	19	42	21	10	100
Det finns ingen anledning att skriva in åtgärdsförslag som inte kommer att finansieras.	43	32	10	9	6	100
Återkopplingen på vår rapportering av arbetet med RSA från relevanta myndigheter är bra och tillräcklig.	23	18	29	9	20	100
Rapporteringen används som ett sätt att begära stöd från relevanta myndigheter för att genomföra nödvändiga åtgärder.	21	31	25	6	17	100
Det är lätt att avgöra vilka händelser rapporteringen bör omfatta.	14	27	45	6	9	100
Rapporteringen är ett verktyg som bidrar till ett bättre arbete med RSA.	11	22	40	19	9	100
Om rapportering inte krävdes skulle arbetet med RSA vid min organisation avstanna.	15	22	29	24	9	100
Arbetet med rapporteringen är meningsfullt för min organisation.	9	23	38	25	6	100

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.
Svarsantal: 232, 232, 231, 232, 232, 232, 232, 232, 232, 232.

Tabell 3.3.6. Hur väl respondenten tycker att följande 10 påståenden stämmer, anggett i antal. För bevakningsansvariga myndigheter (fråga 46).

Bevakningsansvariga myndigheter Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/ kan inte svara	Totalt
Föreskrifterna för rapporteringen är tydliga och lätta att följa.	0	6	9	3	0	18
Varje gång en ny rapportering görs så upptäcks fler potentiella risker.	1	6	8	1	2	18
Varje gång en ny rapportering görs så utformas förslag till nya åtgärder.	0	2	12	4	0	18
Det finns ingen anledning att skriva in åtgärdsförslag som inte kommer att finansieras.	10	4	2	0	2	18
Återkopplingen på vår rapportering av arbetet med RSA från relevanta myndigheter är bra och tillräcklig.	7	4	4	1	2	18
Rapporteringen används som ett sätt att begära stöd från relevanta myndigheter för att genomföra nödvändiga åtgärder.	2	3	9	1	3	18
Det är lätt att avgöra vilka händelser rapporteringen bör omfatta.	2	7	7	0	2	18
Rapporteringen är ett verktyg som bidrar till ett bättre arbete med RSA.	4	3	6	2	3	18
Om rapportering inte krävdes skulle arbetet med RSA vid min organisation avstanna.	0	5	7	4	2	18
Arbetet med rapporteringen är meningsfullt för min organisation.	1	3	8	5	1	18

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.3.7. Hur väl respondenten tycker att följande 10 påståenden stämmer, angett i antal. För övriga myndigheter (fråga 46).

Övriga myndigheter Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Föreskrifterna för rapporteringen är tydliga och lätta att följa.	0	3	6	1	1	11
Varje gång en ny rapportering görs så upptäcks fler potentiella risker.	0	4	4	2	1	11
Varje gång en ny rapportering görs så utformas förslag till nya åtgärder.	0	3	5	2	1	11
Det finns ingen anledning att skriva in åtgärdsförslag som inte kommer att finansieras.	6	2	0	2	1	11
Återkopplingen på vår rapportering av arbetet med RSA från relevanta myndigheter är bra och tillräcklig.	2	4	3	1	1	11
Rapporteringen används som ett sätt att begära stöd från relevanta myndigheter för att genomföra nödvändiga åtgärder.	2	8	0	1	0	11
Det är lätt att avgöra vilka händelser rapporteringen bör omfatta.	4	1	6	0	0	11
Rapporteringen är ett verktyg som bidrar till ett bättre arbete med RSA.	1	4	2	4	0	11
Om rapportering inte krävdes skulle arbetet med RSA vid min organisation avstanna.	1	1	4	4	1	11
Arbetet med rapporteringen är meningsfullt för min organisation.	1	3	4	3	0	11

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.3.8. Hur väl respondenten tycker att följande 10 påståenden stämmer, anggett i antal. För länsstyrelser (fråga 46).

Länsstyrelser Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Föreskrifterna för rapporteringen är tydliga och lätta att följa.	1	6	10	2	0	19
Varje gång en ny rapportering görs så upptäcks fler potentiella risker.	1	7	8	2	1	19
Varje gång en ny rapportering görs så utformas förslag till nya åtgärder.	1	2	6	9	1	19
Det finns ingen anledning att skriva in åtgärdsförslag som inte kommer att finansieras.	16	3	0	0	0	19
Återkopplingen på vår rapportering av arbetet med RSA från relevanta mvndigheter är bra och	9	5	1	0	4	19
Rapporteringen används som ett sätt att begära stöd från relevanta mvndigheter för att	2	8	4	3	2	19
Det är lätt att avgöra vilka händelser rapporteringen bör omfatta.	2	5	10	2	0	19
Rapporteringen är ett verktyg som bidrar till ett bättre arbete med RSA.	0	6	6	3	4	19
Om rapportering inte krävdes skulle arbetet med RSA vid min organisation avstanna.	1	6	4	3	5	19
Arbetet med rapporteringen är meningsfullt för min organisation.	0	4	8	4	3	19

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.3.9. Hur väl respondenten tycker att följande 10 påståenden stämmer, angett i antal. För regioner (fråga 46).

Regioner Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Föreskrifterna för rapporteringen är tydliga och lätta att följa.	0	4	5	1	2	12
Varje gång en ny rapportering görs så upptäcks fler potentiella risker.	1	3	2	2	4	12
Varje gång en ny rapportering görs så utformas förslag till nya åtgärder.	1	1	7	1	2	12
Det finns ingen anledning att skriva in åtgärdsförslag som inte kommer att finansieras.	5	3	3	1	0	12
Återkopplingen på vår rapportering av arbetet med RSA från relevanta myndigheter är bra och tillräcklig.	3	5	1	0	3	12
Rapporteringen används som ett sätt att begära stöd från relevanta myndigheter för att genomföra nödvändiga åtgärder.	2	6	1	0	3	12
Det är lätt att avgöra vilka händelser rapporteringen bör omfatta.	2	2	5	0	3	12
Rapporteringen är ett verktyg som bidrar till ett bättre arbete med RSA.	1	5	4	1	1	12
Om rapportering inte krävdes skulle arbetet med RSA vid min organisation avstanna.	3	5	3	0	1	12
Arbetet med rapporteringen är meningsfullt för min organisation.	1	2	7	1	1	12

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

Tabell 3.3.10. Hur väl respondenten tycker att följande 10 påståenden stämmer, angett i antal. För kommuner (fråga 46).

Kommuner Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer inte så bra	Stämmer ganska bra	Stämmer mycket bra	Vet inte/kan inte svara	Totalt
Föreskrifterna för rapporteringen är tydliga och lätta att följa.	2	37	83	44	6	172
Varje gång en ny rapportering görs så upptäcks fler potentiella risker.	17	52	57	21	25	172
Varje gång en ny rapportering görs så utformas förslag till nya åtgärder.	17	35	67	33	19	171
Det finns ingen anledning att skriva in åtgärdsförslag som inte kommer att finansieras.	63	62	19	17	11	172
Återkopplingen på vår rapportering av arbetet med RSA från relevanta myndigheter är bra och tillräcklig.	33	24	59	19	37	172
Rapporteringen används som ett sätt att begära stöd från relevanta myndigheter för att genomföra nödvändiga åtgärder.	41	47	43	9	32	172
Det är lätt att avgöra vilka händelser rapporteringen bör omfatta.	22	48	76	11	15	172
Rapporteringen är ett verktyg som bidrar till ett bättre arbete med RSA.	19	32	75	34	12	172
Om rapportering inte krävdes skulle arbetet med RSA vid min organisation avstanna.	29	35	50	45	13	172
Arbetet med rapporteringen är meningsfullt för min organisation.	17	41	61	44	9	172

Källa: SCB, undersökning om risk- och sårbarhetsanalys. Data bearbetat av FOI.

4 Avslutande diskussion

Syftet med den här rapporten har varit att redovisa enkätresultat från en totalundersökning om risk- och sårbarhetsanalyser som FOI genomförde tillsammans med Statistiska centralbyrån (SCB) under 2019. Totalundersökningen omfattade den totala populationen av de organisationer som både arbetar med och rapporterar in risk- och sårbarhetsanalyser. Enkäten avsåg att kartlägga och utvärdera vad respondenterna anser är nyttan med RSA-systemet, arbetet med RSA och rapporteringen, och huruvida systemet leder till den önskade effekt som är nödvändig för ett välfungerande arbete med krisberedskap i Sverige. Svarsfrekvensen blev 62 procent. Resultatredovisningen har presenterat bakgrundsinformation om respondenterna, deras åsikter om arbetet med RSA samt deras uppfattningar om rapporteringen av RSA.

Många av dem som har svarat på enkäten upplever att arbetet med RSA är meningsfullt och bidrar till att ge en riskbild för hela samhället. Arbetet med RSA genererar beslutsunderlag och har i många fall resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser enligt respondenterna. Resultatet från enkätundersökningen lämnar även andra typer av insikter i frågan om hur välfungerande RSA-systemet är.

Ungefär hälften av alla ledningsgrupper får regelbundna rapporteringar om hur arbetet med RSA fortlöper och arbetet med RSA verkar i de flesta fall leda till en förståelse för risker och sårbarheter som finns inom verksamhetsområdet. Samtidigt visar resultatet att 45 procent av organisationernas ledningsgrupper inte verkar ta hänsyn till arbetet med RSA i någon större omfattning. Mer än hälften av dem som har svarat på enkäten anser därtill att arbetet med RSA inte ges särskilt stor vikt vid organisationens övergripande verksamhetsplanering. Arbetet med RSA leder inte heller alltid till åtgärder; närmare hälften som har svarat på enkäten anser det. Resultatet antyder emellertid att de åtgärder som faktiskt genomförs ofta leder till reducerade sårbarheter i samhället.

Mer än en fjärdedel har angett att återkoppling inte alls sker oavsett typ av återkoppling. Av de drygt 40 procent som efterfrågar återkoppling själva är bara 45 procent nöjda med den återkoppling som ges.

Tid och resurser som läggs på arbetet med RSA och rapporteringen skiftar. En fjärdedel av respondenterna arbetar ensamma i sina organisationer med RSA. I de fall det finns en arbetsgrupp läggs i en tredjedel av grupperna upp till 500 timmar i genomsnitt varje år på arbetet med RSA. De åren då rapporteringen sker läggs oftast mer tid i genomsnitt anser drygt 50 procent. Strax över 60 procent av dem som har svarat på enkäten är överens om att rapporteringen sker med ett bra intervall som det ser ut idag och många ser en nytta med rapporteringen i någon form.

Resultatet lämnar en del frågor om hur utvecklingen och förbättringen av RSA-systemet och krisberedskapen i Sverige ska gå till när arbetet med åtgärder och återkoppling i mångas uppfattningar kan anses vara eftersatt.²⁵ Samtidigt kan det vara rimligt att analysera om tid och resurser som läggs ned på systemet överensstämmer med förväntningarna eller om förändringar behöver komma till stånd.

Enkätundersökningen i sig är inte tillräcklig för att beskriva hur välfungerande RSA-systemet är. Studiens resultat speglar åsikter och bedömningar av respondenter som i de allra flesta fall arbetar operativt i systemet och inte alltid är de som omhändertar resultatet av RSA-arbetet och rapporteringen.

Materialet som har genererats genom enkätundersökningen kan utgöra ett betydelsefullt underlag för att göra vidare analyser om de som arbetar med RSA i det svenska beredskapssystemet. Datamaterialet kan också nyttjas för att analysera mer djupgående hur saker hänger samman, exempelvis hur olika effekter som önskas uppnås påverkas av olika typer av arbetssätt, underlag

²⁵ Åtgärder för att förbättra krisberedskapen i Sverige behöver nödvändigtvis inte heller genereras genom arbetet med RSA och enkäten har inte heller frågat efter svar om det.

och stöd. Det insamlade datamaterialet kan på så vis utgöra en viktig utgångspunkt i utvecklingen av RSA och kan därtill tjäna flera liknande områden som är föremål för analys relaterat till krisberedskap och civilt försvar.

5 Referenser

Dahmström, Karin (2011). *Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning*. Lund, Studentlitteratur AB.

Eljertsson, Göran (2014). *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik*. Lund, Studentlitteratur AB.

Eriksson C., Denward C., Mickelsson L. & Hedtjärn Swaling V. (2020). Kunskap för beredskap: Vad har risk- och sårbarhetsanalys gett för effekt hittills och hur kan nyttan öka? FOI-R--4804-SE. Stockholm, Totalförsvarets forskningsinstitut.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2017). Beslut om redovisning av risk- och sårbarhetsanalyser för år 2018. Diariennr: 2017-8923.

Regeringskansliets rättsdatabaser (2015). Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.
<http://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2015:1052> [hämtad 2019-11-14]

Powner, Leanne C. (2015). *Empirical Research and Writing: A Political Science Student's Practical Guide*. Thousand Oaks, CQ Press, an imprint of SAGE.

Statistiska centralbyrån (2019). *Risk- och sårbarhetsanalys – 15 år senare: Teknisk rapport – en beskrivning av genomförande och metoder*.

Sveriges kommuner och landsting (2016). Kommungrupsindelning 2017: Omarbetning av Sveriges kommuner och landstings kommungruppsindelning. Stockholm, Sveriges kommuner och landsting.

Bilaga 1 – E-postutskick för insamling av kontaktuppgifter

Hej!

På uppdrag av Justitiedepartementet arbetar Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) med forskning inom ramprojektet Samhällets beredskap i kris och krig (SABEK). Mot bakgrund av att myndigheter, kommuner och landsting återkommande har gjort risk- och sårbarhetsanalys (RSA) enligt förordningarna (2015:1052) och (2006:544) under femton år genomför FOI under 2019 en utvärderande studie om RSA-systemet.

Som en del av studien kommer vi att skicka en enkät med bred ansats om hur systemet med rapportering och arbetet med åtgärder fungerar. Mottagare är samtliga aktörer som genomför risk- och sårbarhetsanalyser, däribland din organisation!

Inför utskicket behöver vi hjälp att identifiera rätt mottagare inom din organisation. **Därför undrar vi om du kan ta reda på vem i din organisation som har ett samordnande ansvar för RSA-arbetet (risk- och sårbarhetsanalys).** Detta är vanligtvis en tjänsteman som även arbetar med trygghet, säkerhet och beredskapsfrågor. Var vänlig fyll i den personens e-postadress på denna länk: *[länk var infogad]*

Bilaga 2 – Missiv

Missivet som skickades via email till respondenten inkluderade även logotyper för SCB och FOI. Ämnesrad var: Risk- och sårbarhetsanalyser: femton år senare

Risk- och sårbarhetsanalyser: femton år senare

I egenskap av kontaktperson för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) i din organisation inbjuds du att delta i en enkätundersökning. Undersökningen behandlar frågor om organiseringen av RSA-arbetet inklusive rapporteringen av detsamma. Enkäten ställer inga frågor om risk- och sårbarhetsanalysernas innehåll.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) genomför under 2019 ett forskningsprojekt på uppdrag av Regeringskansliet. Forskningsprojektet handlar om RSA-arbetet mot bakgrund av att det nu pågått i femton år, och det finns anledning att undersöka hur väl arbetet motsvarar de förväntningar som fanns när det infördes. Enkätundersökningen genomförs inom ramen för detta forskningsprojekt.

Undersökningen genomförs av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av FOI. Den är en totalundersökning riktad till alla organisationer som är ålagda att rapportera RSA-arbete, det vill säga kommuner, regioner, länsstyrelser och vissa centrala myndigheter. Resultatet av undersökningen kommer att sammanställas i en rapport som publiceras på FOI:s hemsida runt årsskiftet. Längre ner i meddelandet finns mer information om undersökningen.

Det är frivilligt att delta i denna undersökning, men er medverkan är avgörande för ett meningsfullt forskningsresultat. Vi är därför tacksamma om ni vill ta er tid att medverka.

Se enkäten som en möjlighet att lämna synpunkter rörande vad som bör förbättras!

Gå in på www.insamling.scb.se för att lämna de efterfrågade uppgifterna. Uppgifterna ska avse Organisationsnamn med SCBID: xxxx

Logga in med de här uppgifterna:

Användarnamn: Verdana 11

Lösenord: Verdana 11

Det går bra att logga in flera gånger och spara emellan.

Stort tack för er medverkan!

Med vänlig hälsning

Camilla Eriksson
Projektledare
FOI

Anna Törneke
Undersökningsledare
SCB

Kontakta oss gärna:

Frågor om undersökningens innehåll

Camilla Eriksson
08-555 030 00, camilla.eriksson@foi.se
FOI:s dataskyddsombud:
08-555 030 00, dataskyddsombud@foi.se
164 90 Stockholm
www.foi.se

Frågor om att lämna uppgifter

Uppgiftslämnarservice
010-479 60 65, uls@scb.se
SCB:s dataskyddsombud:
010-479 40 00, dataskyddsombud@scb.se
701 89 Örebro
www.scb.se

Bilaga 3 – Enkätformulär

Risk- och sårbarhetsanalys: femton år senare

Den här enkäten vänder sig till den person som ansvarar för att samordna arbetet med RSA vid kommunen, regionen eller myndigheten, i enkäten benämnd organisation. För de fall där samma person ansvarar för arbetet vid flera organisationer, exempelvis genom att ha delad tjänst vid flera kommuner, ber vi personen svara på *en enkät per organisation*.

Offentliga aktörers genomförande av risk- och sårbarhetsanalys (RSA) har i drygt femton år utgjort en viktig del av svensk krisberedskap. Över tid har föreskrifter och anvisningar för arbetet med RSA förändrats. Idag har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreskriftsrätt. I enkäten ställs några frågor om de nu gällande föreskrifterna. De dokument vi avser är MSB:s föreskrifter och allmänna råd om risk- och sårbarhetsanalys för kommuner (MSBFS 2015:5), regioner (MSBFS 2015:4) respektive myndigheter (MSBFS 2016:7).

Enkäten är uppdelad i fyra delar:

- *Din egen bakgrund.* Här ställs några bakgrundsfrågor för att etablera en förståelse för vilken bakgrund och erfarenhet de personer som ansvarar för RSA har.
- *Om arbetsgruppen.* Dessa frågor ställs för att skapa en bild av hur omfattande arbetet med RSA är vid din organisation samt vilka kompetenser och bakgrunder som finns i gruppen.
- *Arbete med risk- och sårbarhetsanalys.* De frågor som ställs här gäller hela arbetsprocessen kring risk- och sårbarhetsanalys.
- *Rapportering av risk- och sårbarhetsanalys.* Här ställs frågor om den rapportering av arbetet med RSA som kommuner, regioner och myndigheter är ålagda att göra till länsstyrelsen, Socialstyrelsen, MSB eller Regeringskansliet.

Din egen bakgrund

1. Arbetar du heltid eller deltid? ☐ Heltid

☐ Deltid, skriv antal procent: _____

2. Ungefär hur stor andel av din arbetstid lägger du på arbete med RSA i genomsnitt per år?

☐ Upp till 20 %

☐ 21-40 %

☐ 41-60 %

☐ 61-80 %

☐ 81-100 %

☐ Vet inte

3. Hur många gånger har du deltagit i att rapportera arbetet med RSA?

Räkna även med de gånger du eventuellt har rapporterat för andra organisationer.

Rullista med svarsalternativen 0,1,2,3,4,5,6 eller fler gånger.

4. Arbetar du med att sammanställa andra organisationers RSA-rapporter?

** Denna fråga ställs bara till regioner, länsstyrelser och myndigheter, inte kommuner.*

☐ Ja

☐ Nej

5. Har du en chefsbefattning?

☐ Ja

☐ Nej

6. Är du man eller kvinna?

☐ Man

☐ Kvinna

7. Ungefär hur många års total arbetslivserfarenhet har du?

☐ Upp till ett år

☐ 1-3 år

☐ 4-6 år

☐ 7-9 år

☐ 10-15 år

☐ 16-20 år

☐ 21 år eller mer

8. Ungefär hur många år har du arbetat i din nuvarande organisation?

Med organisation avser vi kommunen, regionen eller myndigheten du arbetar inom.

- ☐ Upp till ett år
- ☐ 1-3 år
- ☐ 4-6 år
- ☐ 7-9 år
- ☐ 10 år eller mer

9. Vilken är den högst uppnådda examen du har?

Markera endast ett alternativ. Om du har flera examina ange den som du anser är mest relevant för dina nuvarande arbetsuppgifter. Om du har en utländsk examen, försök att översätta denna till motsvarande svensk examen.

- ☐ Gymnasieexamen
- ☐ Examen i naturvetenskapligt ämne från universitet/högskola
- ☐ Examen i samhällsvetenskapligt/humanistiskt ämne från universitet/högskola
- ☐ Högskole- eller civilingenjörsexamen
- ☐ Juristexamen
- ☐ Officersexamen
- ☐ Polisexamen
- ☐ Annan, skriv vilken: _____
- ☐ Saknar examen

10. Har du arbetslivserfarenhet inom något eller några av dessa områden?

Flera alternativ kan markeras.

- ☐ Civilt försvar före 2002
- ☐ Säkerhetsskydd
- ☐ Informationssäkerhet
- ☐ Juridik
- ☐ Ledarskap
- ☐ Militärt försvar
- ☐ Polisiärt arbete
- ☐ Räddningstjänst
- ☐ Inte något av dessa områden

11. Önskar du kompetensutveckling inom något eller några av följande områden för att bättre kunna utföra dina uppgifter inom RSA?

Flera alternativ kan markeras.

- ☐ Ja, inom processledning
- ☐ Ja, inom metoder för riskanalys
- ☐ Ja, inom sekretess och informationsklassning
- ☐ Ja, annat område. Skriv vilket eller vilka: _____
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

Om arbetsgruppen

Nu kommer några frågor om den grupp av personer som i sin tjänst i din organisation arbetar med RSA. Vanligtvis arbetar dessa personer vid en del av organisationen som har ansvar inom säkerhet och beredskap, inklusive RSA.

Om arbetet vid din organisation organiseras på annat sätt, tänk på de personer som inom sin tjänst arbetar med RSA som den grupp du svarar för nedan.

12. Hur många personer ingår i gruppen som har i uppgift att arbeta med RSA i din organisation?

Rullista med svarsalternativen: 1,2,3,4,5,6,7,8,9 eller fler, samt vet inte. Om svaret blir 1 person, gå vidare direkt till frågan "Har din organisation erfarenhet av att gå upp i stabsläge för att hantera en händelse under de senaste fem åren?"

13. Hur ser åldersfördelningen ut i gruppen?

- ☐ Merparten är under 30 år
- ☐ Merparten är mellan 30 och 50 år
- ☐ Merparten är över 50 år
- ☐ Det är en spridd åldersfördelning
- ☐ Kan inte svara, kommentera gärna: _____

14. Hur ser könsfördelningen ut i gruppen?

- ☐ Enbart kvinnor
- ☐ Merparten är kvinnor
- ☐ Ungefär lika många kvinnor som män
- ☐ Merparten är män
- ☐ Enbart män
- ☐ Vet inte

15. Ungefär hur många arbetstimmar lägger gruppen sammanlagt på arbetet med RSA i genomsnitt?

En person som arbetar heltid arbetar i regel omkring 1700 timmar per år.

- ☐ 0-500 timmar
- ☐ 501-1 000 timmar
- ☐ 1 001-1 500 timmar
- ☐ 1 501-2 000 timmar
- ☐ 2 001-4 000 timmar
- ☐ 4 001-6 000 timmar
- ☐ 6 001-8 000 timmar
- ☐ 8 001-10 000 timmar
- ☐ 10 001 timmar eller mer
- ☐ Vet inte
- ☐ Kan inte svara, kommentera gärna: _____

16. Hur mycket arbetstid läggs på arbete med RSA under ett år då rapportering ska göras jämfört med mellanliggande år?

- ☐ Mycket mer tid
- ☐ Något mer tid
- ☐ Ingen skillnad
- ☐ Något mindre tid
- ☐ Mycket mindre tid
- ☐ Vet inte

17. Ungefär hur många år har den med störst erfarenhet av arbetet med RSA arbetat i gruppen?

- ☐ Upp till ett år
- ☐ 1-3 år
- ☐ 4-5 år
- ☐ 6-9 år
- ☐ 10 år eller mer
- ☐ Vet inte

18. Anser du att personalomsättningen är hög i gruppen?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

19. Anser du att det är svårt att upprätthålla kompetensen i gruppen då personer slutar?

Detta är en följdfråga till de som svarat Ja på föregående fråga (Anser du att personalomsättningen är hög i gruppen?)

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

20. Anser du att gruppen behöver kompetensutveckling inom något eller några av dessa områden för att bättre kunna utföra arbetet med RSA?

Flera alternativ kan markeras.

- ☐ Ja, inom processledning
- ☐ Ja, inom metoder för riskbedömning
- ☐ Ja, inom sekretess och informationsklassning
- ☐ Ja, annat område. Skriv vilket eller vilka: _____
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

21. Har din organisation erfarenhet av att gå upp i stabsläge för att hantera en händelse under de senaste fem åren?

- ☐ Ja, skriv vilken eller vilka händelser: _____
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

Arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

Nu kommer några frågor om arbetet med RSA i dess helhet, det vill säga allt arbete som görs inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys. Hit räknas även det arbete som görs för att utveckla exempelvis underlag och verksamhetsanalyser.

22. Hur värdefulla anser du att följande underlag är i arbetet med RSA?

Fråga i tabellform med följande svarsalternativ: Inte alls värdefullt; Inte så värdefullt; Ganska värdefullt; Mycket värdefullt; Har inte haft tillgång till detta underlag

- ☐ Andra organisationers RSA-rapporter
- ☐ Din egen organisations tidigare RSA-rapporter
- ☐ Egen informationsinsamling i organisationen, exempelvis genom workshops
- ☐ Forskning/rapporter
- ☐ Hotbildsunderlag
- ☐ Nationella risk- och förmågebedömningen (NRFB)
- ☐ Utvärderingar från inträffade händelser
- ☐ Utvärderingar och erfarenheter från övningar
- ☐ Annat, skriv vilket: _____
- ☐ Annat, skriv vilket: _____
- ☐ Annat, skriv vilket: _____

23. Hur värdefulla anser du att följande stöd är i arbetet med RSA?

Fråga i tabellform med följande svarsalternativ: Inte alls värdefullt; Inte så värdefullt; Ganska värdefullt; Mycket värdefullt; Har inte haft tillgång till detta stöd

- ☐ Material från MSB
- ☐ Material från andra myndigheter
- ☐ Samarbete med andra organisationer
- ☐ Stöd från extern konsult
- ☐ Utbildningar
- ☐ Övningar
- ☐ Annat, skriv vilket: _____
- ☐ Annat, skriv vilket: _____
- ☐ Annat, skriv vilket: _____

24. Används någon specifik metod i arbetet med RSA?

- ☐ Ja, skriv vilken eller vilka: _____
- ☐ Nej

25. Hur värdefulla anser du att följande arbetssätt är i arbetet med RSA?

Fråga i tabellform med följande svarsalternativ: Inte alls värdefullt; Inte så värdefullt; Ganska värdefullt; Mycket värdefullt; Arbetssättet förekommer inte i arbetet med RSA

- ☐ Enkäter
- ☐ Intervjuer
- ☐ Kvalitetssäkring av rapporten, t.ex. remisshantering
- ☐ Workshops med deltagare från din egen organisation
- ☐ Workshops med externa deltagare

Annat, skriv vilket: _____

Annat, skriv vilket: _____

Annat, skriv vilket: _____

26. I vilken utsträckning anser du att arbetet med RSA är samordnat med följande processer eller arbetsområden?

Fråga i tabellform med följande svarsalternativ: Mycket liten utsträckning; Ganska liten utsträckning; Ganska stor utsträckning; Mycket stor utsträckning; Vet inte/kan inte svara

- ☐ Budgetarbete
- ☐ Civilt försvar
- ☐ Säkerhetsskydd
- ☐ Informationssäkerhet
- ☐ Kontinuitetsplanering
- ☐ Annat, skriv vilket: _____
- ☐ Annat, skriv vilket: _____
- ☐ Annat, skriv vilket: _____

27. Brukar din organisations ledningsgrupp regelbundet få rapporter om hur det går i arbetet med RSA?

Med rapporter avses såväl skriftliga som muntliga rapporter.

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

28. I vilken utsträckning anser du att ledningsgruppen tar hänsyn till relevanta resultat av arbetet med RSA i sin beredning av frågor?

- ☐ Mycket liten utsträckning
- ☐ Ganska liten utsträckning
- ☐ Ganska stor utsträckning
- ☐ Mycket stor utsträckning
- ☐ Vet inte

29. I vilken utsträckning anser du att den politiska ledningen tar hänsyn till relevanta resultat av arbetet med RSA vid beslutsfattande?

** Denna fråga ställs till kommuner och regioner.*

- ☐ Mycket liten utsträckning
- ☐ Ganska liten utsträckning
- ☐ Ganska stor utsträckning
- ☐ Mycket stor utsträckning
- ☐ Vet inte

30. I vilken utsträckning bedömer du att arbetet med RSA resulterar i att åtgärder genomförs i din organisation?

Med åtgärder avses förändringar i verksamhet som reducerar en risk eller stärker beredskapen.

- ☐ Mycket liten utsträckning
- ☐ Ganska liten utsträckning
- ☐ Ganska stor utsträckning
- ☐ Mycket stor utsträckning
- ☐ Vet inte

31. Vilken eller vilka anser du har varit de avgörande framgångsfaktorerna för att få till stånd åtgärder?

Utveckla gärna ditt svar.

** Denna fråga ska enbart ställas som följdfråga till de som svarat "I mycket stor utsträckning" resp "I ganska stor utsträckning" på fråga 31. De som svarat "vet inte" i fråga 31 får ingen följdfråga.*

32. Vilken eller vilka svårigheter har du upplevt när det gäller att åstadkomma åtgärder till följd av arbetet med RSA?

Utveckla gärna ditt svar.

**Denna fråga ska enbart ställas som följdfråga till de som svarat "I ganska liten utsträckning" resp "I mycket liten utsträckning" på fråga 31. De som svarat "vet inte" i fråga 31 får ingen följdfråga.*

33. I vilken utsträckning samarbetar din organisation med andra organisationer inom ramen för arbetet med RSA?

Med samarbete avses både formella och informella samarbeten.

- ☐ Mycket liten utsträckning
- ☐ Ganska liten utsträckning
- ☐ Ganska stor utsträckning
- ☐ Mycket stor utsträckning
- ☐ Vet inte

34. I vilken utsträckning samarbetar din organisation med andra organisationer för att genomföra de åtgärder som uppkommit i samband med arbetet med RSA?

- ☐ Mycket liten utsträckning
- ☐ Ganska liten utsträckning
- ☐ Ganska stor utsträckning
- ☐ Mycket stor utsträckning
- ☐ Vet inte

35. I MSB:s *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser* (MSB245, 2011) anges nedanstående syften med arbetet med RSA. I vilken utsträckning anser du att respektive syfte uppnås i arbetet med RSA vid din organisation?

Fråga i tabellform med följande svarsalternativ: Mycket liten utsträckning; Ganska liten utsträckning; Ganska stor utsträckning; Mycket stor utsträckning; Vet inte

Mycket stor utsträckning; Vet inte

- ☐ Bidra till att ge en riskbild för hela samhället
- ☐ Ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- ☐ Ge ett underlag för kommunikation om samhällets risker till allmänheten
- ☐ Ge underlag till samhällsplaneringen

36. Hur väl anser du att dessa påståenden stämmer?

Fråga i tabellform. Följande svarsalternativ: Stämmer inte alls; Stämmer inte så bra; Stämmer ganska bra; Stämmer mycket bra; Vet inte/kan inte svara

- ☐ Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka risker och sårbarheter som finns inom vårt verksamhetsområde.
- ☐ Vårt arbete med RSA skapar en förståelse i organisationen för vilka åtgärder som behöver vidtas.
- ☐ Vi har en bra balans mellan riskanalys och åtgärdsarbete i vårt arbete med RSA.
- ☐ De åtgärder som har identifierats som nödvändiga genom arbetet med RSA genomförs i regel.
- ☐ Vi som arbetar med RSA i organisationen har stora möjligheter att genomdriva åtgärdsförslag.
- ☐ Identifieringen av risker och sårbarheter inriktas huvudsakligen mot min organisations egen verksamhet
- ☐ Det är lätt att avgöra vilka verksamheter utanför min egen organisation som arbetet med RSA ska omfatta
- ☐ Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens övergripande verksamhetsplanering.
- ☐ Resultaten från vårt arbete med RSA används i stor utsträckning i organisationens egen kunskapsuppbyggnad.
- ☐ Vårt arbete med RSA har resulterat i åtgärder som reducerat sårbarheterna i vårt verksamhetsområde.
- ☐ Arbetet med RSA har resulterat i en förbättrad förmåga att hantera oönskade händelser.
- ☐ Arbetet med RSA är motiverat och meningsfullt.

37. Finns funktionen för säkerhet och beredskap representerad i ledningsgruppen vid din organisation?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

38. Hur väl anser du att följande påståenden stämmer? Arbetet med risk och sårbarhetsanalys...

Fråga i tabellform. Följande svarsalternativ: Stämmer inte alls; Stämmer inte så bra; Stämmer ganska bra; Stämmer mycket bra; Vet inte/kan inte svara

- ☐ ... har hög status.
- ☐ ... är meningsfullt.
- ☐ ... tas på allvar i min organisation.
- ☐ ... ges stor vikt i min organisations övergripande verksamhetsstyrning.

39. Vad anser du fungerar bra med hur arbetet med RSA är organiserat idag? *Utveckla gärna ditt svar.*

40. Anser du att organiseringen av arbetet med RSA bör förändras? I så fall hur? *Utveckla gärna ditt svar.*

Rapportering av risk- och sårbarhetsanalys

Nu kommer några frågor om den rapportering som ska göras av arbetet med RSA till länsstyrelsen, Socialstyrelsen, MSB eller Regeringskansliet.

Med rapportering menas här att sammanställa och författa rapporten, dvs. det arbete som krävs för att rapportera arbetet enligt MSB:s föreskrifter.

41. Ungefär hur stor andel av den totala tiden som läggs ner på arbete med RSA i din organisation används till rapporteringen?

- ☐ Upp till 20%
- ☐ 21-40%
- ☐ 41-60%
- ☐ 61-80%
- ☐ 81-100%
- ☐ Vet inte
- ☐ Kan inte svara, kommentera gärna: _____

42. Ungefär hur många timmar användes vid den senaste rapporteringen av RSA? *Med rapportering menas här att sammanställa och författa rapporten, dvs. det arbete som krävs för att rapportera arbetet enligt MSB:s föreskrifter.*

- ☐ Antal timmar: _____
- ☐ Vet inte

43. Bedömer du att rapporteringen av RSA är till nytta för något av följande? *Flera alternativ kan markeras.*

- ☐ Kunskapsuppbyggnad i min egen organisation
- ☐ Förmågeuppbyggnad i min egen organisation
- ☐ Den aktör din organisation direkt rapporterar till om annan än MSB
- ☐ MSB
- ☐ Regeringen och Regeringskansliet
- ☐ Annat, skriv vilken eller vilka: _____
- ☐ Nej, jag ser ingen nytta med rapporteringen
- ☐ Vet inte

44. Vilken eller vilka typer av publicering av RSA görs utöver rapporteringen till den myndighet ni är rapporteringsskyldiga till? *Flera alternativ kan markeras.*
- ☐ Rapport/sammanfattning/populärversion utlagd på organisationens hemsida
 - ☐ Utskick till privatpersoner
 - ☐ Utskick till näringslivet
 - ☐ Annan, skriv vilken eller vilka: _____
 - ☐ Ingen ytterligare rapportering görs
 - ☐ Vet inte
45. Hur ofta, jämfört med idag, anser du att rapportering av arbetet med RSA bör ske till den myndighet ni är rapporteringsskyldiga till?
Markera endast ett alternativ.
- ☐ Mer sällan än idag
 - ☐ Med samma intervall som idag
 - ☐ Oftare än idag
 - ☐ Jag anser inte att en regelbunden rapportering är nödvändig
 - ☐ Vet inte/Kan inte svara
46. Hur väl anser du att dessa påståenden stämmer?
- Fråga i tabellform. Följande svarsalternativ: Stämmer inte alls; Stämmer inte så bra; Stämmer ganska bra; Stämmer mycket bra; Vet inte/kan inte svara*
- ☐ Föreskrifterna för rapporteringen är tydliga och lätta att följa.
 - ☐ Varje gång en ny rapportering görs så upptäcks fler potentiella risker.
 - ☐ Varje gång en ny rapportering görs så utformas förslag till nya åtgärder.
 - ☐ Det finns ingen anledning att skriva in åtgärdsförslag som inte kommer att finansieras.
 - ☐ Återkopplingen på vår rapportering av arbetet med RSA från relevanta myndigheter är bra och tillräcklig.
 - ☐ Rapporteringen används som ett sätt att begära stöd från relevanta myndigheter för att genomföra nödvändiga åtgärder.
 - ☐ Det är lätt att avgöra vilka händelser rapporteringen bör omfatta.
 - ☐ Rapporteringen är ett verktyg som bidrar till ett bättre arbete med RSA.
 - ☐ Om rapportering inte krävdes skulle arbetet med RSA vid min organisation avstanna.
 - ☐ Arbetet med rapporteringen är meningsfullt för min organisation.
47. Efter att rapporteringen är genomförd, efterfrågar ni någon typ av återkoppling från den myndighet ni har rapporteringsskyldighet till?
Med återkoppling avses synpunkter på inskickad rapport, men också stöd till exempelvis åtgärder.
- ☐ Ja
 - ☐ Nej

48. Hur ofta får ni återkoppling från den myndighet ni har rapporteringsskyldighet till vad gäller...

Fråga i tabellform. Följande svarsalternativ: Inte alls; Vid några enstaka tillfällen; Ganska ofta; Kontinuerligt; Vet inte

- ☐ ...omdöme om rapportens utformning?
- ☐ ...omdöme om eller synpunkter på kvaliteten i arbetet med RSA?
- ☐ ...frågor om arbetet med RSA genererar nytta?
- ☐ ...prioritering av åtgärder?
- ☐ ...stöd för att genomföra åtgärder?
- ☐ ...stöd för kompetensutveckling?

49. Anser du att den återkoppling ni får från den myndighet ni har rapporteringsskyldighet till är tillräcklig?

** Denna fråga ska inte ställas till de som svarat "Nej" på frågan: "Efter att rapporteringen är genomförd, efterfrågar ni någon typ av återkoppling från den myndighet ni har rapporteringsskyldighet till?"*

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

50. Anser du att rapporteringen av arbetet med RSA bör förändras? I så fall hur? *Utveckla gärna ditt svar.*

51. Till sist: finns det något du vill tillägga?

